

23
ROČNÍK 15

28. dubna 2006

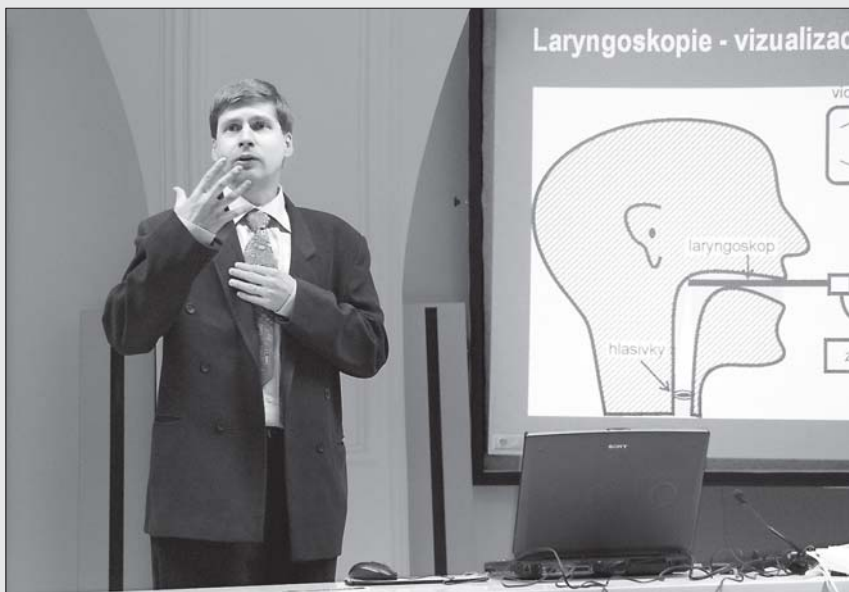
V ČÍSLE:

Odborníci z CMTF se podíleli na novém překladu části bible • Rozhovor s doc. Šprincovou, pamětníci obnovení olomoucké univerzity • Z vědeckých pracovišť: úvaha o ekologii a životním prostředí • Diskuse, názory, ohlasy

V pořadí čtvrté vystoupení v rámci Cyklu vědeckopopulárních přednášek významných absolventů UP patřilo RNDr. J. G. Švecovi, Ph.D., světově uznávanému odborníkovi v oblasti fyziologické akustiky a vynálezci videokymografie – unikátní metody pro vyšetřování hlasivek. Jeho přednášku na téma „Tajemství hlasu“ si zájemci přišli poslechnout 25. 4. do Lectoria Uměleckého centra UP.

(Více informací přineseme v příštím čísle.)

-red-, foto -tj- ▶

Poprvé v historii Čech a Moravy stane v čele teologické fakulty žena

■ Akademický senát Cyrilometodějské teologické fakulty UP na svém zasedání 19. 4. 2006 zvolil jako kandidátku na funkci děkanky fakulty **RNDr. Gabrielu Ivanu Vlkovou, Th.D.**, současnou proděkanku pro studijní záležitosti. RNDr. G. I. Vlková byla zvolena v prvním kole, v němž z deseti přítomných senátorů hlasovalo pro její zvolení osm členů senátu; dva senátoři se zdrželi hlasování (další dva se zasedání z vážných důvodů nemohli zúčastnit). Ve shodě se Statutem CMTF UP požádal předseda AS CMTF Mgr. P. Černuška arcibiskupa Mons. J. Graubnera, který je zároveň Velkým kancléřem fakulty, o zprostředkování

žádosti o *nihil obstat* („nic není na překážku“) od vatikánské Kongregace pro katolickou výchovu. Po obdržení kladné odpovědi může jmenovat dr. G. I. Vlkovou děkankou CMTF UP rektor UP. Ten ji v pondělí 24. 4., jako čerstvě zvolenou kandidátku na děkanku, přijal ve své pracovně (na snímku).

Jak vyplývá z novely vysokoškolského zákona, příští funkční období děkanky CMTF bude oproti předchozímu prodlouženo o jeden rok. Další novinkou je bezpochyby i fakt, že vůbec poprvé stane v čele teologické fakulty na Moravě nebo v Čechách žena. Ve srovnání se situací v Evropě to však není zcela výjimečné: děkanku má v současné době např. také teologická fakulta ve Švýcarském Hradci nebo švýcarském Freiburgu.

Dokončení na str. 3

Očima pamětníků si univerzita připomněla své novodobé počátky

■ Byli to vysokoškolští studenti, kdo v letech 1945–1946 přispěli nemalou měrou k znovuoobnovení Univerzity Palackého. Čtyři z nich, při příležitosti šedesátiletého jubilea, navštívili 25. 4. olomouckou univerzitu, aby na nelehké období vzpomněli. Jako výraz díků za jejich nemalé zásluhy obdrželi z rukou rektora UP prof. L. Dvořáka *Pamětní medaili. I díky vašemu úsilí se v nelehkém poválečném období podařilo obnovit Univerzitu Palackého v Olomouci*, řekl v úvodu nevšedního setkání rektor UP. V závěru schůzky přispěli studentští aktivisté svým podpisem do Pamětní knihy UP.

Doc. S. Šprincová, ThDr. A. Huvar, JUDr. V. Mohapl a JUDr. K. Sonntag vzpomínali na novodobé počátky olomouckého vysokého učení nejprve v pracovně rektora a poté ve Velké zasedací místnosti Rektorátu více než hodinu. Dodnes všichni považují za zázrak, že se Univerzitu Palackého podařilo obnovit během pouhého tři čtvrté roku. I když se jejich vzpomínky v mnohém shodovaly, bylo možné sledovat odlišnosti, jež vyplývaly z jejich – často nelehké – životní pouti. *Nadšení a atmosféra, které byly po válce, se nedají zopakovat*, sdělil např. ThDr. A. Huvar, jeden z tehdy velmi aktivních studentů, jehož život později poznamenala těžká pounorová léta – v komunistických

žalářích strávil zhruba deset let. *Kdo zažil 50. léta na Borech, ví, jak bude v pekle*, doplnil v průběhu setkání JUDr. K. Sonntag se pak ve svém vzpomínání vrátil ještě o kousek dál. Vzpomněl nejen na to, jak před A. Zápotockým obhajoval návaznost vysokého učení v Olomouci a zároveň potřebnost jejího obnovení, ale i na těžká předválečná léta spojená s osudem J. Opletala (1939). Krátká výpověď člověka, jenž prošel jak věznicemi nacistů, tak komunistů, s sebou

Dokončení na str. 5

Lídr občanských demokratů vzkázal studentům UP: Školného se nemusíte bát

■ Jestliže byla diskuse s premiérem Ing. J. Paroubkem, předsedou ČSSD, mimořádně krátká a obecná, s RNDr. M. Bursíkem konkrétní a zčásti přesvědčivá, setkání s lídrem ODS Ing. M. Topolánkem bylo – především zásluhou studentů – živé, kořeněné dávkou emocí. Ve své řeči o *Budoucnosti daňové politiky v ČR* se předseda občanských demokratů 20. 4. v aule FF UP zmiňoval o nutnosti zjednodušení pravidel v politice daní. Kritizoval jejich současnou nepřehlednost, nedostatečnou kontrolovatelnost, zároveň apeloval na

alespoň relativní spravedlnost. V průběhu diskuse přišla na řadu také vzdělanostní politika a vysoké školství. *Školného se nemusíte bát*, nechal se slyšet předseda občanských demokratů před studenty v aule Filozofické fakulty UP, mj. v návaznosti na dotaz slovenského posluchače, v jehož rozhodování o tom, zda se bude ucházet o studium na české či slovenské vysoké škole, se

hrálo svou roli i kritérium školného. Ing. M. Topolánek nastínil představu občanských demokratů, podle které

Dokončení na str. 7

Odborníci z CMTF se podíleli na novém překladu části bible

■ Stěží lze nalézt knihu, jež by byla ve své historii tolikrát překládána jako bible. České verze biblických spisů – stejně jako ty cizojazyčné – vycházejí sice z jednoho pramene, pocházejí však z různých období¹. Není tomu ani měsíc, co světlo světa spatřil další překlad, respektive jeho část. Karmelitánské nakladatelství vydalo první svazek sbírky biblických spisů, tzv. *Pentateuch*, na jehož výsledné podobě se podíleli také odborníci Cyrilometodějské teologické fakulty UP.

Nový překlad vznikl na základě výzvy Druhého vatikánského koncilu (1962–1965) k pořizování překladů Bible do mateřských jazyků a zčásti také kvůli nespokojenosti s Českým ekumenickým překladem, jenž vznikl v šedesátých letech minulého století, sdělil Žurnálu UP doc. P. Chalupa, děkan CMTF UP, který se na nedávno prezentovanou podobě Pentateuchu (prvních pěti knih Starého zákona) podílel mj. společně s prof. L. Tichým, vedoucím Katedry biblických věd CMTF UP. Práce na katolickém překladu celé Bible začala po delších úvahách. Vlekla se mnoho let, protože všichni překladatelé se mu věnovali jaksi navíc vedle svých pedagogických či jiných aktivit, dodal zároveň s ujištěním, že práce na zbývajících biblických spisech bude následovat. Dobu, kdy budou nové překlady kompletní, není snadné odhadnout.

Je to již několik let, kdy P. J. Fatka, ředitel Karmelitánského nakladatelství, přišel s myšlenkou dokončit a revidovat snad všem katolíkům známý Bognerův překlad biblických spisů. Z nich katolická

církev dodnes předčítá při liturgiích (starozákonní úryvky). Bývalý profesor pražské teologické fakulty V. Bogner pracoval na překladu bible v šedesátých letech minulého století. V souvislosti s výzvou Druhého vatikánského koncilu oslovil P. J. Fatka znalce Starého a Nového zákona. Práce se poté ujali katoličtí biblisté, kteří vyučují na teologických fakultách v Praze a v Olomouci, a to za vynikající spolupráce bohemistky Dr. Hlavsové, pečlivého badatele P. Jartyma a Karmelitánského nakladatelství, dále podotkl děkan olomoucké teologické fakulty P. Chalupa, jenž hlavní přínos díla spatřuje především v tom, že je biblický text (*Pentateuch*) přeložen do současnějšího českého jazyka z původní hebrejštiny. Dalším přínosem jsou bezesporu výkladové poznámky, které by měly pomoci zejména méně informovanému čtenáři, aby lépe porozuměl starobylému textu. Za zmínku snad stojí i velmi přehledná grafická úprava a zdařilé technické provedení publikace, dodal P. Chalupa a na otázku, v čem se nový katolický překlad liší od velmi rozšířeného ekumenického, odpověděl: Především se vyhýbá všem výrazům, které v českém jazyce působily jako zavádějící, nesrozumitelné či nepřijatelné. Dále je rozšířen o již zmíněné výkladové poznámky.

K základním českým překladům bible patří Kralická bible, která byla vydána pod názvem *Bibli česká*, později *Bibli svatá*. Kralická bible je překladem z hebrejštiny, aramejštiny a řečtiny. Její katolickou sestrou je Svatováclavská bible. Nutné je však podotknout, že nejen tento, ale i mnohé další překlady byly Kralickou bibli více či méně ovlivněny. Vyjma např. katolického Hejčlova překladu či evangelického Součková byla v roce 1979 společným dílem biblistů různých církví vydán takzvaný Český ekumenický překlad². Jak uvedl děkan P. Chalupa, na nedávno prezentovaném prvním svazku díla, *Pentateuch*, se podílelo šest lidí. Prof. L. Tichý (CMTF UP) pracoval na knize *Exodus* (Druhá kniha Mojžišova). Přeložil jsem nové části, které dr. Bogner dosud nepřeložil. Zrevidoval jsem také hotový Bognerův překlad, aby celek ladil dohromady. Připravil jsem úvod k *Exodu* a výkladové poznámky. Na výsledném textu i této biblické knihy pracoval dr. J. Hřebík, který moje poznámky ještě o něco rozšířil a celý text redakčně zrevidoval, sdělil ke svému podílu na výsledné podobě *Pentateuchu* prof. L. Tichý. Mně byla svěřena Pátá kniha Mojžišova (*Deuteronomium*). Spolupráce však bylo neustále zapotřebí, zejména s překladatelem Druhé knihy Mojžišovy, neboť oba spisy obsahují paralelní texty, závěrem dodal ke své práci na ojedinelém díle doc. P. Chalupa, děkan CMTF UP.

M. Hronová

¹ Pramenem pro Starý zákon je hebrejský, pro Nový zákon řecký text. Různá textová svědeckví dokládají odlišná čtení stejných míst.

² Na Českém ekumenickém překladu se zprvu – jako zástupce katolíků – podílel i V. Bogner. V určité chvíli se však s touto skupinou rozešel a dále pracoval sám – především na překladu perikop, potřebných k liturgiím.

Návštěva europoslankyně doc. N. Škottové

■ Univerzitu Palackého navštívila 12. 4. doc. N. Škottová, poslankyně Evropského parlamentu.

K tématům rozhovoru s rektorem UP patřila zejména připravovaná prezentace UP v Bruselu, jejímž cílem by mělo být představení současných hlavních výzkumných směrů na UP, její zapojení do mezinárodních projektů a nabídka možných forem spolupráce. V průběhu jednání dále doc. Škottová hovořila o možnostech užší spolupráce s UP i o práci Evropského parlamentu. Paní poslankyně nabídla univerzitě podporu při prosazování jejich zájmů ve strukturách Evropské unie, sdělil mj. rektor UP ke schůzce, jejímž účelem bylo především vzájemně se informovat o situaci na Univerzitě Palackého v souvislosti s možnostmi těsnější spolupráce.

Doc. N. Škottová působí od roku 1982 na Lékařské fakultě UP, od roku 1999 je přednostkou Ústavu farmakologie LF UP. Do roku 2009 je volněna k výkonu funkce poslance Evropského parlamentu.

-map-, foto -tj-

Schváleny nové profesury a udělení čestného doktorátu

■ Na zasedání Vědecké rady UP, které se uskutečnilo 10. 4. 2006, byly schváleny návrhy na jmenování nových profesorů UP: návrh na jmenování doc. M. Heřmana, Ph.D., profesorem pro obor Radiologie, a návrh na jmenování doc. H. Lukášové, CSc., profesorkou pro obor Pedagogika. Oba návrhy budou postoupeny MŠMT ČR k dalšímu řízení.

Vědecká rada UP dále schválila návrh udělit čestnou vědeckou hodnost „doctor honoris causa“ významnému lingvistovi prof. V. M. Mokienkovi, DrSc.

Členové Vědecké rady UP se rovněž shodli na schválení žádosti o akreditaci řízení ke jmenování profesorem v oboru Speciální pedagogika.

Vědecká rada UP uložila vedení UP, aby jednalo s příslušnými orgány o širším zastoupení odborníků z UP v hodnotitelských grémiích projektů VaV.

-red-

▲ V rámci Ekologických dnů 2006 byla 12. 4. v olomouckém domě U Zlatého jelena slavnostně zahájena putovní „Vystava k mezinárodnímu roku boje proti suchu a rozšiřování pouští“. O jevu, kdy je někde vody moc a jinde jí zase katastrofálně chybí, tedy o situaci, jež mj. souvisí se změnami klimatu, hovořil v průběhu vernisáže doc. P. Nováček z PrF UP (na snímku uprostřed). Expozici, kterou pořádá Ministerstvo životního prostředí ČR ve spolupráci s Botanickou zahradou PrF UP, je možné zhlédnout do 31. 5. 2006.

-red-, foto -tj-

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS

V souvislosti s nedávno prezentovaným novým katolickým překladem první částí biblických spisů, tzv. *Pentateuch*, jsme se jednoho z autorů – doc. P. Chalupa, Th.D., děkana CMTF UP, zeptali:

Není to tak dlouho, kdy byla bible součástí běžného života. Jaká je podle vás její znalost v současné české společnosti?

Domnívám se, že v současné české společnosti zůstává už jen jakási nejasná povědomí o dřívějším velkém významu Bible. V mluvené řeči sice používáme – většinou nevědomky – biblických citátů nebo narážek na biblické texty. Obecně však musíme připustit, že se běžný život našich současníků stále více vzdaluje od kořenů židovské a křesťanské kultury. Bible tedy dnes určitě nepatří k bestsellerům. Sáhnu po ní lidé, kteří potřebují vědět, co obsahuje (např. religionisté nebo kunsthistorikové z důvodů studijních). Věřící pak tvoří poměrně stále, ovšem vzhledem k celé populaci velmi nízké procento těch, kteří si znalost Bible rozšiřují. Pro úplnost se snad můžeme zmínit o nepatrném množství těch, kteří čtou Bibli ze zvědavosti.

-map-

O možné spolupráci s National Chengchi University

■ V druhém dubnovém týdnu navštívil UP prof. Chen Chao-ming (Čchen Čchao-ming), děkan filologické fakulty National Chengchi University, Taiwan (Taibei). Jak Žurnálu UP sdělil J. Dürr, prorektor pro vnější vztahy UP, s prof. Ch. Chao-mingem, mj. anglistou zaměřujícím se na problematiku literární teorie, hovořil 12. 4. především o možnostech mezinárodní spolupráce. National Chengchi University je zaměřena zvláště na humanitní a sociální vědy. V oblasti spolupráce se tedy nabízí eventuality politologických, sociologických studií či možnosti studií jazyků a mezinárodních vztahů. Filologická fakulta National Chengchi University vytváří mj. i program slovanských studií – chtěli by vyučovat především ruštinu, polštinu a češtinu. Protože tato univerzita nabízí i celou řadu kurzů v angličtině, debatovali jsme např. o možnostech telekonferencí, e-learningových eventuality, mobilitě studentů atp., komentoval obsah setkání J. Dürr.

National Chengchi University nemá lékařskou a bohosloveckou fakultu – praxe na Taiwanu je totiž taková, že lékařské fakulty jsou organizovány při nemocnicích jako samostatné medicínské instituty; bohoslovecké školy bývají zase součástí buddhistických klášterů a taoistických svatyní. Taiwan je demokratická země se vzdělávacím systémem, který je podobný americkému. Taiwanská vláda výrazně dotuje školství i výzkum, nabízí se tedy taktéž eventuálně různé společných grantů. A v této návaznosti jsme s prof. Ch. Chao-mingem debatovali o společných tématech – etnických menšinách, azylantské problematice, demokracii či problematice stárnoucí populace, doplnil pro Žurnál UP J. Dürr.

Univerzita (jejímž rektorem byl po dlouhou dobu generalisimus Cankajšek), udělila v listopadu 2004 čestný doktorát mj. i V. Havlovi. Děkan Filologické fakulty NCU Ch. Chao-ming diskutoval o podobných tématech také v Praze a ve Varšavě.

-map-

Téma: násilí páchané na dětech

■ Dne 12. 4. 2006 se na Pedagogické fakultě UP konala úvodní konference k projektu „Ohrožené děti“, jehož záměr vznikl na Katedře společenských věd PdF UP a který počítá s propojením teorie a praxe. Garanty projektu jsou doc. J. Skopalová, Ph.D., a Mgr. A. Staněk z Katedry společenských věd PdF UP. Hlavními partnery projektu byly Rada Evropy – Informační kancelář Rady Evropy Praha, Krajský úřad Olomouckého kraje, Středisko sociální prevence Olomouc, Policie ČR a Pedagogická fakulta UP. Konference byla určena učitelům základních a středních škol a studentům učitelství. Na úvodní konferenci naváže jednodenní interaktivní seminář s pracovními dílnami zaměřený na prožitkové programy osobnostní a sociální výchovy a na praktické kroky učitele, jež se setkává s dětskou obětí násilí.

Přednášejícími byli odborníci z praxe – zástupci oddělení sociálně-právní ochrany dětí Odboru sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje, Střediska sociální prevence Olomouc, oddělení preventivní informační skupiny Policie ČR Okresního ředitelství Olomouc, projektu Odyssea a Centra inovativního vzdělávání.

V úvodní části konference vystoupili Mgr. M. Hořínek, Ph.D., vedoucí Katedry společenských věd PdF UP, dřívější primátor Olomouce a prof. F. Mezihorák, CSc., emeritní děkan PdF a bývalý člen Senátu Parlamentu ČR. Prof. Mezihorák, jako někdejší člen české parlamentní delegace v Radě Evropy, připomněl účastníkům trvalou péči Rady Evropy o lidská práva a práva dětí obzvláště, jež vyústila v přijetí významných dokumentů s celosvětovým dopadem. Zdůraznil, že přestože se Česká republika přihlásila k dodržování závazků vyplývajících z Úmluvy o právech dítěte, kdy podle Ústavy ČR je její právní síla větší než zákon, se dnes a denně setkáváme s případy porušování jejich práv. V této souvislosti připomenul nezastupitelnou úlohu pedagogických pracovníků na školách, kteří mají možnost odhalit projevy násilí páchaného na dětech v samotném zárodku.

Mgr. P. Podivínský seznámil účastníky konference s platnou legislativou i s jejími novelami, které začnou platit od června tohoto roku. Upozornil na zákonnou povinnost oznamovat podezření z páchaní násilí na dětech a v té souvislosti i na zachování naprosto anonymity pro oznamovatele těchto činů. Na konkrétních příkladech pak ukázal podstatu práce oddělení sociálně-právní ochrany dětí.

O tom, jaké možnosti spolupráce nabízí Olomoucký kraj prostřednictvím oddělení sociálně-právní ochrany dětí, na konkrétních kauzách dokladovala Mgr. Musilová, o působení Střediska sociální prevence a Bilem kruhu bezpečí hovořila Mgr. Čožiková.

Spolupráce veřejnosti s Policií ČR při odhalování násilí na dětech byla obsahem příspěvku por. Mgr. J. Dolejšové. O školních prožitkových programech osobnostní a sociální výchovy, o jejich začleňování do školní vzdělávacích programů a využití v práci s dětmi – obětmi násilí, hovořila Mgr. Zajícová. Podrobněji bude možné se s příspěvky setkat v elektronické verzi časopisu *e-Pedagogium* nebo v jeho tištěné verzi.

Mgr. A. Staněk,
Katedra společenských věd PdF UP

(Redakčně kráceno)

Poprvé v historii...

RNDr. G. I. Vlková, Th.D., je absolventkou studia na Matematicko-fyzikální fakultě UK a studia teologie na CMTF UP. V letech 1995–1998 absolvovala postgraduální i doktorandské studium v oboru Biblická teologie na Universitě Gregoriana v Římě. V současné době je odbornou asistentkou Katedry biblických věd CMTF UP. Přednáší Všeobecný úvod do Písma svatého, Všeobecný úvod do Starého zákona (konkrétně do prorocké a mudroslovné literatury), Biblické základy řeholního života, dále vyučuje hebrejštinu a vede odborné biblické semináře. Ve své vědecko-badatel-

AO sympozium – Osteosyntéza skeletu ruky

■ Ve dnech 3.–6. 4. 2006 se v budově Regionálního centra Olomouc uskutečnily dvě akce spolupořádané Traumatologickým oddělením FN Olomouc a Czech chapter AO Alumni (učitelský sbor českých úrazových chirurgů a ortopedů širších myšlenky optimálního způsobu léčby zlomenin podle nejnovějších trendů vývoje a výzkumu osteosyntézy).

První akcí byl „Základní AO kurz pro lékaře“ a „Základní AO kurz pro sestry operačních sálů“, kterého se zúčastnilo 60 úrazových chirurgů a ortopedů z ČR i ze Slovenska a stejný počet instrumentářek. Během tří dnů si frekventanti kurzu vyzkoušeli aktuální sdělení o všeobecných principech operační léčby zlomenin, repozicích zlomenin, hojení kostí při absolutní a relativní stabilitě, o mimokloubních i nitrokloubních zlomeninách i o komplikacích při léčbě zlomenin. V osmi praktických cvičeních si mohli všichni na modelech kostí vyzkoušet jednotlivé operační postupy za použití skutečného operačního instrumentária včetně nejmolekulárnějších implantátů, jako například úhlově stabilních dlah vhodných pro léčbu zlomenin v osteoporotickém terénu nebo nitrodřeňových hřebů nové generace pro léčbu zlomenin kosti stehenní a holenní. Tyto kurzy se v České republice konají vždy jedenkrát ročně od roku 1998 a o velkém zájmu o tuto akci svědčí i fakt, že letos bylo možno uspokojit jen asi 40 % žádostí o účast na tomto kurzu.

Od středy do čtvrtka probíhalo ve velkém sále regionálního centra AO sympozium na téma „Osteosyntéza skeletu ruky“. Na programu byly přednášky

týkající se chirurgické anatomie, diagnostiky, léčby skeletu ruky a jejich komplikací. Mimo pracovníků pořádacího oddělení (doc. Maňák, dr. Dráč, dr.

Freiwald), Katedry anatomie LF UP (prof. Holibka) a zástupců významných českých pracovišť zabývajících se chirurgií ruky, přednesli svá sdělení i prof. S. Hovius (Lékařské centrum Erasmus, Rotterdam, Holandsko – na snímku) a dr. Slodička (Apolda, SRN). Téma sympozia nebylo vybráno náhodně. Operační řešení poranění skeletu zápěstí a ruky prodělalo za poslední léta významný vývojový skok a navíc počet úrazů v této tělesné oblasti vinou vysoké dopravní nehodovosti a oblibou kontaktních a adrenalinových sportů nadále narůstá. Do praxe jsou proto sáze zaváděny nové diagnostické a léčebné metody (funkční rentgenové vyšetření, radiokinematografie, arthroscopie zápěstí, miniinvasivní osteosyntézy, léčba vaskularizovanými kostními štěpy apod.) ve snaze zlepšit výsledky léčby. O zájmu o tuto problematiku svědčí účast více než 130 přihlášených traumatologů, ortopedů i plastických chirurgů z ČR i ze Slovenska i bohatá diskuse po přednáškách.

Součástí obou zmíněných akcí byly i společenské večery v prostorách regionálního centra a hotelu Flora s tancem a bohatým občerstvením. Podle reakcí účastníků splnily obě akce pořádané v Olomouci jejich očekávání.

MUDr. P. Dráč, Ph.D.,
Traumatologické oddělení FNO, foto J. Fialová

O čem jednal Akademický senát UP

* Akademický senát UP se v průběhu svého jednání 5. 4. zabýval Statutem Univerzity Palackého, jež v souvislosti se změnou zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách nabyl několika změn. Uvedený zákon pozměnil zákon č. 552/2005 Sb., a to s účinností od 1. 1. 2006.

* V dalších bodech jednání senátorů UP jednali o Statutu FF UP, LF UP, Řádu vysokoškolské koleje UP, Volebním a jednacím řádu AS LF UP, Jednacím řádu VR LF UP a Jednacím řádu VR PdF UP.

* Akademický senát vyjádřil podporu Programovému prohlášení Studentské komory Rady vysokých škol pro období 2006–2008 a doporučuje SK RVŠ usilovat o odstranění omezení pravomocí akademických senátů vyplývajících z novely zákona o VŠ č. 552/2005 Sb. (viz <http://www.skrvs.cz/>).

* Senátoři UP vyjádřili souhlas se zapracováním hlasování „per rollam“ do komplexního návrhu změny Volebního a jednacím řádu AS UP. Návrh aktualizovaného VJR AS UP je ve stádiu příprav.

* Rektor UP prof. L. Dvořák předložil AS UP návrh dělení příspěvků a dotací MŠMT ČR na UP v roce 2006. Děkani jednotlivých fakult UP se k předložené variantě dělení financí vyslovili souhlasně. Podle uvedeného návrhu by mezi všechny součásti UP měl být rozdělen příspěvek A + B1, příspěvek B2 (bonifikace za absolventy) by měl být dělen pouze mezi fakulty UP, stejně jako dotace na specifický výzkum

(viz celostátní vzorec). Základní příspěvek je ve srovnání s rokem 2005 podle ukazatelů A a B1 vyšší o 67 736 tis. Kč, tj. o 8,38 % v celkové výši 823 865 tis. Kč. V této souvislosti informoval rektor společně s kvestorem UP také o připravovaných organizačních změnách, jež by se měly promítnout v příspěvku pro Rektorát UP a Centrum celouniverzitních aktivit pro rok 2006. V průběhu rokování o možnostech dělení příspěvků a dotací MŠMT na UP zazněla také informace o připravovaném dotazníku, který by měl přiblížit požadavky fakult na služby Informačního centra UP. Ekonomická komise AS UP však ve svém vyjádření nedoporučila senátorům UP navržené dělení příspěvků a dotací MŠMT na UP v roce 2006 schválit. Podle vyjádření EK AS UP nebylo dosud reagováno na usnesení AS UP ze dne 5. 10. 2005 k přípravě dělení dotací, senát v bodě 2) tohoto usnesení žádá vedení UP, aby zrušilo paušální financování některých jednotek IC UP a zajistilo reálné platby za skutečně odebrané zboží a služby. V rekapitulaci postrádala EK AS UP mj. vyčíslení příspěvku fakult celouniverzitním zařízením, zároveň nebyly předloženy výsledky hospodaření za jednotlivé součásti IC UP včetně výkazu zisku a ztrát (mimo VUP) tak, jak vyžaduje usnesení AS UP ze dne 1. 3. 2006. Ředitel IC UP ve svém vystoupení uvedl, že *Zprávu o činnosti IC UP* včetně ekonomické části zaslal vedení UP včas. V následné rozpravě poukazovali senátoři UP na neplnění usnesení senátu ze strany vedení UP a v závěru této diskuse přijali usnesení, v němž žádají rektora UP a vedení UP o vyvození personální zodpovědnosti za dlouhodobé nedodržování usnesení AS UP související se schvalováním rozpočtu UP, včetně jeho součástí. Senát UP v této souvislosti požádal o předložení zprávy o naplnění tohoto usnesení, a to nejpozději do 30. 4. 2006. Závěrem přijal usnesení, v němž požaduje od vedení UP doplnění předkládaných materiálů k dělení dotace v rámci UP pro rok 2006 o rozpis plánovaných oprav a prostředků vynaložených na propagaci UP. Projednávání dělení dotace MŠMT ČR v rámci UP pro rok 2006 poté odložil.

-map-

Dokončení ze str. 1

ské činnosti se zaměřuje na studium prorocké literatury Starého zákona. Je členkou vedení České kongregace sester dominikánek.

RNDr. G. I. Vlková, Th.D., přijala kandidaturu na nejvyšší akademickou funkci jako jediná z původně sedmi navržených kandidátů. Svůj program představila na shromáždění akademické obce CMTF UP 22. 3. 2006 (viz Žurnál UP č. 20, str. 1).

S využitím informací Mgr. P. Černušky zpracovala -mav-, foto -tj-

Režii měli vysokoškoláci aneb Nezapomnělo se na zásluhy studentů?

Paní doc. JUDr. Stanislava Šprincová, CSc., roz. Kavanová, patří k těm někdejšími studentkám a studentům českých vysokých škol, kteří se v poválečném období zasloužili o oživení snah vedoucích k obnově olomoucké univerzity. Jako zapisovatelka, jednatelka a organizátorka tehdejšího dění byla jednou z mnoha, kteří svým dílem přispěli k realizaci tohoto úsilí. Po šedesáti letech, které od té doby uplynuly, je naopak jednou z mála, kteří mohou k tomuto výročí podat osobní svědectví či vzpomínky. Tím vzácnější, čím víc se na úlohu studentů postupem doby pozapomíná.

Doc. S. Šprincová je již dáma v letech, její energii, a také nepřehlédnutelný šarm, by jí však mohli závidět kdekterí „cetileti“. Uprímný entuziasmus, s nímž vzpomíná na události před 60 lety v Olomouci, tak získává na přesvědčivosti, a posluchačům z 21. století nabízí, aby se pokusili vstříbat něco z tehdejší čerstvé poválečné atmosféry, v jejímž rámci se prosazovaly nadšené snahy o obnovu olomouckého vysokého učení:

V tomto roce si připomínáme 60. výročí, kdy byla obnovena Univerzita Palackého. Jak vzpomínáte na dobu, která tomuto aktu bezprostředně předcházela?

Hlasy za obnovu olomouckého vysokého učení se občas vyskytovaly už v období první republiky, bývaly to však hlasy ojedinělé, a proto neúčinné. Obnova univerzity vyžadovala zvlášť příznivé okolnosti, a ta nastala po skončení druhé světové války, kdy se aktuálnost myšlenky na obnovu univerzity, jako výraz touhy odčinit násilí, spáchané na českých vysokých školách za války, opět vynořila. Pokud jde o osobnosti, bylo potřeba, aby se spojily do jednotného útvaru, schopného účinných akcí. A takovým jednotčím činitelem, který dokázal spojit složky veřejného života prvkem dynamickým, který se iniciativně ujal režie jednotlivých akcí za obnovu, byli v Olomouci studenti – vysokoškoláci.

V Olomouci vysoká škola v té době nebyla – kde se tedy vzali vysokoškoláci, navíc s tak výraznou schopností ujmout se této své jednotčí úlohy?

Byli to studenti pražských a brněnských vysokých škol, kterým druhá světová válka přerušila studia a kteří byli zároveň olomouckými rodáky – a to rodáky po tolik očekávaném konci války plnými elány. Do jejich čela se iniciativně postavil nadšený olomoucký patriot, student práv Masarykovy univerzity v Brně Zdeněk Šprinc, výborný organizátor a řečník. Již v době gymnaziálních studií na Slovanském gymnáziu býval mluvčím studentů a funkcionářem studentských spolků. Dokázal svým diplomatickým uměním i osobním šarmem získávat lidi.

Snahy o obnovu univerzity v Olomouci tedy „odstartovaly“ vlastně velmi brzy po válce…?

Jistě, dokonce jen pár dní po válce, to se ještě leckde střílelo… Už 26. května byla svolána do hlavičkové Svazu české mládeže do tehdejšího Rudého domu, dnes Slovanského, schůze vysokoškoláků olomouckého kraje. Zúčastnilo se jí více než tři tisíce studentů – takže to byla největší schůze vysokoškoláků v Olomouci vůbec. A zde byl ustanoven Akční výbor vysokoškolského studentského organizace stavovský a nepolitický. Předsedou se stal medik V. Pelikán, bývalý politický vězeň a současný člen Revolučního národního výboru v Olomouci, výkonným místopředsedou byl Z. Šprinc.

Jaké úkoly si vysokoškoláci stanovili?

Akční výbor měl plnit především dva hlavní úkoly. Zaprvé, měl řídit záležitosti olomouckých vysokoškoláků, studujících v Praze a v Brně, což byl úkol nesmírně důležitý v této neklidné době, kdy neexistovalo dopravní spojení s těmito dvěma vysokoškolskými centry. A druhý úkol byl vyvolat akce směřující k obnově olomoucké univerzity.

Jak konkrétně byly tyto akce realizovány?

Ten cíl bylo třeba veřejně proklamovat, a příležitost se naskytla na velkém shromáždění ke dni mládeže 17. června 1945. Z. Šprinc, jako mluvčí Svazu české mládeže a Junáků-Skautů, ve skautském kroji vyhlásoval z balkonu radnice, že mládež olomouckého kraje žádá, aby byla obnovena někdejší stará olomoucká univerzita. A byl ohromný jasot a hned se začalo pro to pracovat. Porada, která vzápětí následovala a kterou řídil V. Mohapl, posluchač brněnských práv (v té době vedoucí sekce 17. listopad v rámci Svazu osvobozených politických vězňů), doporučila ustanovit výbor pro obnovu univerzity a získat pro členství a práci v něm olomoucké osobnosti a významné činitele i v regionu.

Které osobnosti to byly především?

V první řadě to byli lékaři z tehdejší olomoucké Zemské nemocnice. Vzpomínám, že brzy mi Šprinc hlásil, že mluvil s primářem ušního oddělení MUDr. Lédlem, který se hodlal nejen sám aktivně zapojit, ale

získat i další lékaře. Za doc. Vejvodským jsme se vypravili jako delegace studentů. Sekretářka nás k němu nechtěla pustit, protože vyšetřoval a nesměl být rušen. Jen co jsme po ní vzkázali, že se jedná o obnovu univerzity v Olomouci, pan docent vyběhl na chodbu a volal: „Kde je ta delegace?“ Divil se, že tam nachází jen studenty, ale po vysvětlení ochotně přislíbil spolupráci ve výboru pro obnovu univerzity.

Ke spolupráci se též přihlásil také správní ředitel nemocnice F. Ritter a vedle lékařů byly získávány ke spolupráci jednotlivé složky veřejného života v Olomouci a orgány komunální i regionální samosprávy. Hned od počátku byla celá akce podporována Ústředním národním výborem hlavního města Olomouce, v čele s tehdejšími předsedou V. S. Kladsenským, velmi spolupracoval i předseda ONV v Olomouci Kant-Rysnar i představitelé dalších okresů a Svazu měst a obcí kraje Olomouc. Nadšeným bojovníkem za obnovu univerzity se stal poslanec za KSČ J. Sosnar, za sociální demokraty se angažovali prostějovský advokát JUDr. O. John a poslanec F. Větr, za národní socialisty Š. Kobylka a Ing. Kameníček, za lidovce se připojil poslanec JUDr. F. Řehulka, byli získáni i poslanci Zemského národního výboru v Brně MUDr. K. Ammerling, E. Vojnar a další. Velmi brzy Šprinc kontaktoval představitel Bohoslovecké fakulty, Mons. prof. B. Kutala. Ten byl trochu překvapen, ale s myšlenkou souhlasil a pozval nás studenty k jednání na teologickou fakultu. Tam nás též přijal tajemník fakulty J. Dostál, který netajil radost z naděje na obnovu univerzity. Přestože děkanát fakulty měl postavení rovné rektorátu, zástupci fakulty neváhali se tohoto privilegia vzdát ve prospěch budoucí celé univerzity, i když by poklesli na úroveň ostatních fakult.

Při této příležitosti Šprinc kontaktoval Spolek posluchačů bohosloví za účelem jejich zapojení do Akčního výboru vysokoškolských studentů, což oni velmi rádi uskutečnili. Takto studenti získávali do Výboru pro obnovu univerzity další a další osobnosti za účelem soustředěného náporu za obnovu univerzity. Ředitel Městského archivu PhDr. R. Smetana koncipoval provolání akademických občanů pod názvem „O celou univerzitu pro Olomouc“, které podepsali absolventi všech tradičních fakult univerzitních. Konala se řada schůzí, které iniciovali studenti. Vzpomínám na Šprincův výrok: „Nezdá se ti neuvěřitelné, že my, studenti, svoláváme zdejší prominenty, předsedáme jejich schůzím a udělujeme jim slovo?“

„Dirigovat“ takovou směs různorodých zájmů, profesních i politických skupin muselo být velmi složité…

A to je právě ta hlavní zásluha studentů, že to vše – jako mohutný orchestr – spojili do jednoho celku. Podarilo se jim sladit i politické strany, tehdy i velmi militantní poslanec KSČ – J. Sosnar, partyzán v koženém kabátě – jel v jednom šiku delegace s představiteli bohoslovecké fakulty do Prahy a společně se všichni velice zasazovali o obnovu olomouckého vysokého učení. Než se jiná města vzpomatovala, my jsme to dokázali. Zejména v Ostravě chtěli také univerzitu, ale tam stranicky bojovali a provozovali třídní boj, kdežto tady – a to byla především obrovská Šprincova zásluha – se stále hledalo, aby se neupadlo do politických rozbrojů. Jak říkal: „Napřed univerzita a teprve pak politická diskuse“.

Když byly takto získány a sjednoceny místní a regionální osobnosti a instituce, museli jste kontaktovat činitele vládní. Jakým způsobem?

Příležitost se naskytla při slavnostním odhalení památníku Rudé armády v polovině srpna 1945 v Olomouci, kterého se měl účastnit i tehdejší předseda vlády Z. Fierlinger. Při oslavách se nám studentům podařilo k premiérovi proniknout – tehdy zřejmě

politikové neměli tak tuhou ochranu – a předat mu memorandum za obnovu univerzity, kterou vypracoval Akční výbor vysokoškolského studentského v čele se Šprincem. A setkali jsme se s pochopením, možná i proto, že Z. Fierlinger byl původem z Olomouce. Pozval nás k jednání do Prahy k sobě a k ministru školství Z. Nejedlému. Tam jsme porídili dobře – výsledkem byl návrh, aby v první etapě byla obnovena fakulta lékařská a profesorský sbor lékařské fakulty v Brně byl pověřen přípravou personálního obsazení.

Velmi důležitou etapou boje za obnovu univerzity byl návrat prof. F. Cínka na teologickou fakultu po pětiletém věznění v nacistickém koncentráku. Cínek se stal nekompromisním zastáncem obnovy univerzity a velmi vítal spolupráci se studenty. Když jsme k němu chodili na porady o dalších postupech, vítával nás slovy „Vivat nostra juvenus academica!“ Je zásluhou prof. Cínka, že spontánně vzniklé myšlenky obnovy univerzity dal historicky podloženou formulaci. Motivem obnovy mělo být odstranění krivdy, spáchané rakouskou vládou na olomoucké univerzitě, která se od 19. století stávala významnou základnou českého národního hrobení na Moravě. Proto zákon o obnově měl mít povahu retribuční. Přitom bylo zdůrazněno, že kontinuita se starou olomouckou univerzitou trvá, neboť zde existuje jedna z jejich původních fakult a univerzitní knihovna. Tuto koncepci přijal později za svou ministr školství Z. Nejedlý, který pak v jejím duchu koncipoval text zákona o obnově olomoucké univerzity.

Účastnili se olomoučtí zástupci studentů také jednání v Praze?

Ano, byli členy hned první oficiální delegace, kterou 4. září 1945 vyslal ústřední národní výbor z Olomouce do Prahy a která tlumočila přání lidu celé střední a severní Moravy po obnově olomoucké univerzity a informovala ministra o usnesení ústředního národního výboru poskytnout univerzitě k dispozici vhodné budovy pro umístění fakult a kolejí. Hned po návratu do Olomouce byl v rámci výboru pro obnovu univerzity vytvořen zvláštní akční výbor pro vybudování lékařské fakulty, složený z MUDr. Lédla, MUDr. Ammerlinga, doc. Blatného a doc. Vejvodského. V polovině října byla do Olomouce podle slibu vyslána ministerstvem školství komise, která měla za úkol přezkoumat vhodnost budov, nabízených ústředním národním výborem v Olomouci pro univerzitu.

Počátkem listopadu 1945 jela do Prahy další delegace studentského, vedená – skutečně společně! – prof. Cínkem a krajským tajemníkem KSČ Sosnarem. Požadavkem bylo, aby vláda učinila prohlášení o obnově k 17. 11., kdy se v Praze měl konat 1. mezinárodní sjezd studentského, aby bylo vzpomenu výročí nacistického násilí, spáchaného na českých vysokých školách. Po několikahodinovém jednání u předsedy vlády Fierlingera, ministra školství Nejedlého a jiných členů vlády jsme dosáhli usnesení vlády učinit veřejně prohlášení o obnově olomoucké univerzity, a to dne 15. 11. v Olomouci. Přitom byl dán souhlas, aby oficiální oslavy studentského sjezdu byly zahájeny v Olomouci slavnostním shromážděním v aule historické univerzitní budovy a pietním aktem u hrobu Jana Opletala v Nákle. Na tuto slavnost byla vyslána vládní delegace, vedená ministrem školství prof. Z. Nejedlým, který zde tlumočil rozhodnutí vlády, že v Olomouci bude obnovena univerzita. Na slavnost přijela 90členná delegace Mezinárodního svazu studentského z nejrůznějších zemí, pod vedením právníka a významného studentského funkcionáře K. Sonntaga.

Dokončení na str. 5

Režii měli vysokoškoláci...

K této události se váže jedna úsměvná historka...
Ano, a zaznamenal ji už ve svých vzpomínkách K. Sonntag: Když přijel vlak s delegáty mezinárodního svazu studentského, čekala tam čestná rota, delegace z ústředního národního výboru, všichni ti náměstci a další funkcionáři, a protože byl očekáván jeden vysoký funkcionář – tehdejší náměstek předsedy vlády V. Široký, tak se ptali, jak vypadá. Šprinc ho popsal, jenže když vystoupil K. Sonntag, tak k němu přikročil velitel čestné roty a hlásil se mu jako Širokému a Sonntag byl vyzván, aby provedl přehlídku čestné roty. A představte si, on tu akci nezkažil a jakoby nic – on, student, vysokoškolák – ji za nepřítomného politika provedl. A delegáti zahraničních studentů ve vlaku nevycházel z údivu: „To je úžasné, jak jsou u vás studenti uctíváni a respektováni, že vás čeká dokonce čestná rota...“

Pak došlo i k ustavení Univerzitní společnosti v čele s prof. Cinkem, v ní zastupovali Akční výbor vysokoškolských studentů Z. Šprinc a V. Mohapl. Univerzitní společnost měla soustřeďovat a organizovat všechny snahy o obnovu a vést přípravné práce až do jmenování univerzitních hodnostářů. V té době byli sdruženi všichni přední veřejní činitelé, bez ohledu na politickou orientaci. Ještě v prosinci pak začaly adaptační práce na budovách, určených pro lékařskou fakultu, a v té době vznikají také akční výbory pro zřízení filozofické a právnické fakulty.

Z dnešního pohledu šlo všechno až zbytečně rychle. Stále však ještě chyběl zákon...

Ano, o ten poslanci Olomoucka usilovně intervenovali. V lednu 1946 proto odjela do Prahy studentská delegace se žádostí, aby vláda předložila Národnímu shromáždění příslušný návrh zákona, a to s největším urychlením, aby na lékařské fakultě mohly být zahájeny přednášky již v letním semestru studijního roku 1945–46. Delegace je rozhodnuta setrvat v Praze tak dlouho, dokud nepadne rozhodnutí. Konečně 25. ledna 1946 sdělují poslanci olomouckého kraje studentským delegátům, že vládní návrh zákona, vypracovaný ministrem Nejedlým, bude projednán tento den ve vládě. V Rudolfinu, kde zasedali, jsme předchozí i tento den intervenovali (čili lobovali) u všech poslaneckých klubů i u řady jednotlivých poslanců a s napětím jsme očekávali výsledek jednání. Byla to bouřlivá radost, když předseda vlády Z. Fierlinger vyšel z jednacích místností a sdělil, že vláda schválila, aby návrh ministra školství na obnovu olomoucké univerzity byl předložen národnímu shromáždění jako vládní návrh zákona.

A za necelý měsíc, dne 21. 2. 1946, se Prozatímní národní shromáždění usneslo na zákoně o obnově olomoucké univerzity s fakultami právnickou, lékařskou, filozofickou a bohosloveckou a na jejím pojmenování jménem F. Palackého. A o čtyři dny později, 25. února 1946, byl zahájen zápis na lékařskou fakultu – 75 let poté, kdy naposledy byli přijímáni posluchači na medicínsko-chirurgickém institutu v Olomouci.

To musel být úžasný pocit zadostiučinění, když se to skutečně povedlo – sen se stal skutečností...

No představte si, že ta univerzita byla obnovena v průběhu tři čtvrtě roku! To byl zázrak! A to se povedlo především proto, že to mělo ono vynikající aranžmá, víte, že tady byla režie, která potlačila veškerá rizika, že se to někde zadrhne, zaskřípe. A především se využilo toho nadšení, které panovalo bezprostředně po válce a ještě nestačilo vyprchat.

Po uzákonění obnovy univerzity mohl vzniknout v Olomouci i Svaz vysokoškolského studentského, jehož předsedou se stal Z. Šprinc, místopředsedy právníci V. Mohapl a M. Zapletal a bohoslovec O. Otyška, jednatelé byli V. Medek, B. Kubis a já, pokladníkem M. Veith, členem výboru medic M. Vykydal. Součástí svazu se staly fakultní spolky posluchačů medicíny, bohoslovi, fakulty filozofické a pedagogické a Akční výbor právníků, který v rámci svazu usiloval o zřízení fakulty právnické. Do olomouckého svazu též vstoupil Spolek posluchačů Vysoké školy báňské v Ostravě „Dropek“. Tak se stal olomoucký SVS mluvčím téměř dvou tisíců vysokoškoláků a v symbolický den 17. 11. byl přijat za

řádného člena Ústředního výboru svazu československého studentského a stal se rovnocenným činitelem se svazy pražským, brněnským a bratislavským. Byl proti nim dokonce ve výhodě, protože byl vytvořen bez politických klíčů a bloků, a tím ušetřen politických různic, ke kterým docházelo mezi studenty v jiných univerzitních městech.

Zúčastnili jste se i příprav slavnostního otevření univerzity o rok později?

Studenti úzce spolupracovali s novým rektorem J. L. Fischerem. Zástupci studentů byli též členy delegace univerzity u prezidenta republiky E. Beneše na Pražském hradě. Informovali jsme prezidenta, poděkovali mu za dosavadní přízeň a pozvali jej na slavnostní zahájení. Prezident s velkou pozorností vyslechl zprávu a měl řadu věcných dotazů. Byl to pro mne velký zážitek, že jsem se mohla zúčastnit.

Ještě počátkem září 1946 studenti zorganizovali významnou společenskou akci, garden party v prostorách Androva stadionu; výtěžek byl určen pro Univerzitní fond, který byl už dříve založen.

▲ V čele studentské delegace pronáší Z. Šprinc projev k prezidentu E. Benešovi 21. 2. 1947 (v popředí vlevo Z. Šprinc, vlevo za ním M. Vykydal)

Další významnou akcí studentů bylo pořízení a věnování krásné univerzitní standarty, kterou Z. Šprinc obřadně předal jako dar studentů univerzity rektorovi Fischerovi v den slavnostního zahájení univerzity 21. 2. 1947. Bylo dohodnuto, že standartu při významných dnech ponese vždy student. Při slavnostním zahájení v olomoucké Redutě ji proto třímal medic M. Vykydal.

Při recepci, která následovala v Arcibiskupském paláci, byla studentská delegace přijata prezidentem republiky. Vedl ji samozřejmě Z. Šprinc a měl brilantní projev, který prezident s velkým zájmem vyslechl. Je to patrně i ze zachované fotografie, které si my studenti velmi vážíme.

Byli jste i potom v kontaktu např. s administrativou univerzity?

Já jsem dostudovala v roce 1948, Šprinc v roce 1947, potom působil v Olomouci na Krajském náro-

Očima pamětníků...

nese dědictví, na něž snad není možné zapomenout. To, že na své novodobé počátky, včetně akterů podílejících se na jejich tvorbě, Univerzita Palackého nezapomíná, ocenil ve svých slovech i další pamětník JUDr. V. Mohapl. Význam tehdejších studentů při znovuoobnově Univerzity Palackého v Olomouci zdůraznila doc. S. Šprincová, když mji. vzpomněla na první mezinárodní setkání studentů v Praze, skutečně bezprostředně po válce v roce 1945. Společně s JUDr. K. Sonntagem se ve svých vzpomínkách ubírali poté k tehdejší poválečné euforii a nadšení, které setkání studentského při propagaci myšlenky znovuoobnově olomouckého vysokého učení před tehdejšími politiky provázelo. Vzpomněli s úsměvem např. na slova A. Zápotockého, jemuž se důležitější než obnovou olomouckého vysokého učení zdál dostatek obilí. V hodnocení tehdejší role studentů

Dokončení ze str. 4

dohospodářském sboru při Obchodní komoře v Olomouci a byl v trvalém kontaktu s J. L. Fischerem. Oba byli takové podobné typy – iniciativní, nadšení, a co měli velkorysých plánů! Po nezdaru s otevřením právnické fakulty plánovali založení fakulty sociální a ekonomické – za tím účelem vznikl při Filozofické fakultě Ústav pro plánování (tam jsem po studii nastoupila jako asistentka). Žádali o přidělení zámků v Žadlovicích jako univerzitního školního střediska. Z iniciativy Obchodní a živnostenské komory a Krajského národohospodářského sboru po vzoru západoevropských vysokých škol hodlali zřídit na UP vědecké ústavy a výzkumná oddělení, která by spolupracovala s průmyslovými podniky. Všechny tyto plány vzaly za své po úmru.

Jak jste potom vnímali pounorový vývoj?

To víte, zrušila se spousta toho, co se tak nadšeně vytvořilo, a leccos jen tak vegetovalo dál... Šprinc zůstal v kontaktu s univerzitou už jako pracovník plánovací komise na KNV Olomouc, kde měl na starosti nevýrobní sféru, tj. školství a kulturu. Mohl příznivě působit při plánování výstavby univerzitních objektů, např. Teoretických ústavů. Po zrušení KNV v Olomouci se stal odborným pracovníkem Vlastivědného muzea, složil doktorát z filozofie a přednášel na Katedře historie metodiku muzejní práce. V jednom období byl i členem Vědecké rady univerzity.

I když jej těžká nemoc vyřadila z vědecké práce v oblasti filozofie a regionální historie – byl v důsledku cukrovky deset let úplně slepý – o univerzitu se stále živě zajímal, jeho zásluhy o tak úspěšnou obnovu univerzity však jakoby téměř upadly v zapomenutí... Vzpomínám si, že při 40. výročí univerzity obdržel pamětní medaili, ale komunisti jej příliš rádi neměli. Když v roce 1970 obhájil kandidátskou práci z regionální historie, vydání diplomu mu už normalizátoři odepřeli a zakázali mu i publikační činnost. V jeho kádrovém posudku bylo uvedeno, že je „buržoazní intelektuál a humanista“. Vytykali mu i jeho veřejný projev, ve kterém hodnotil čin J. Palacha jako hrdinství.

Navic – my, tehdejší studenti, z části právníci, jsme vlastně ani nebyli absolventi olomouckého vysokého učení, a tak se o nás nikdy moc nemluvilo...

Doc. S. Šprincová, CSc., pracovala nejdříve jako odborná asistentka na Ústavu pro plánování při FF UP, po získání titulu kandidáta věd na VŠE (obor ekonomická geografie) působila na pracovišti Katedry geografie PFF UP. Byla manželkou JUDr. Z. Šprince, jedné z nejvýznamnějších osobností mezi studentskými aktivisty poválečných let v Olomouci.

Připravila

V. Mazochová, foto -tj., archiv doc. Šprincové

Dokončení ze str. 1

není možné opomenout aspekt iniciační. Byli to totiž skutečně studenti, kteří již v červnu 1945 přišli s myšlenkou znovuoobnově Univerzity Palackého, sdělil v krátkém komentáři PhDr. P. Urbásek, ředitel Archivu UP a dodal: Bezsporně je nutné studentům připsat i aspekt integrace – studenti byli těmi, kteří spojovali osobnosti a proudy tehdejší doby a v neposlední řadě je potřebné říci, že to byli právě studenti, kteří se svou apolitičností zasloužili o to, že po roce 1948 byly čistky na UP mnohem mírnější než jinde.

Přerušena „nit života“ druhého nejstaršího vysokého učení v republice, jehož vznik je spojen s datem 1573, opět ožila díky studentské neutuchající aktivitě. Osobní setkání s lidmi, kteří k tomuto „návratu do života“ přispěli, je cenné i dnes, šedesát let poté.

M. Hronová, foto -tj-

INFORMACE, OZNÁMENÍ, POZVÁNKY

Děkan Lékařské fakulty UP vypisuje
výběrová řízení

na obsazení pracovních pozic:

- **projektového manažera**; požadavky: VŠ/SS vzdělání, schopnost koordinace přípravy projektů pro grantové soutěže, komunikační schopnosti, samostatnost, znalost anglického jazyka, RP skupiny B, časové flexibilita; nabízíme: motivační odměňování, kontakt se špičkovým výzkumem, možnost osobního růstu s dlouhodobou perspektivou uplatnění;
- **technického manažera**; požadavky: VŠ/SS vzdělání, schopnost koordinace přípravy infrastrukturních projektů, komunikační schopnosti, zkušenosti se správním řízením, samostatnost, zkušenosti s investiční výstavbou a se zdroji z EU, ekonomické zkušenosti výhodou; nabízíme: motivační odměňování, účast na přípravě významného regionálního projektu, možnost osobního růstu s dlouhodobou perspektivou uplatnění.

Termín nástupu: dle dohody.

K přihlášce doložte osobní dotazník, životopis, fotokopie dokladů o vzdělání a stručnou charakteristiku dosavadní odborné praxe a zašlete **do 21 dnů** po zveřejnění na Děkanát LF UP, personální referát, tř. Svobody 8, 771 26 Olomouc.

Přednáška k počtě J. L. Fischera v roce 2006

Přednáška k počtě J. L. Fischera se uskutečňuje jednou ročně jako projev ocenění významu osobnosti prvního rektora obnovené olomoucké univerzity.

Koná se zpravidla v listopadu.

K jejímu přednesení vybere k tomuto účelu rektorem UP jmenovaná výběrová komise významnou českou či zahraniční osobnost z kterékoli vědní oblasti.

Kterýkoliv člen akademické obce může podat svůj návrh na kandidáta přednášky. Součástí tohoto návrhu musí být stručné zdůvodnění.

Prosíme o zaslání návrhů na kandidáta přednášky na oddělení vědy a výzkumu RUP do **15. 5. 2006** (vladimira.kalova@upol.cz).

HABILITACE A PROFESURY

Filozofická fakulta

Dne 3. 5. 2006 proběhnu před Vědeckou radou FF UP (v zasedací místnosti U1, Křížkovského 8), tato řízení:

Profesorské řízení: 13.00 – **doc. F. Musil, CSc.**, odborný asistent Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové;

Habilitační řízení:

– 14.15: **Mgr. I. Fic, Dr.**, odborný asistent Katedry českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty UP;

– 15.30: **PhDr. J. Lašek, CSc.**, odborný asistent Katedry pedagogiky a psychologie PdF UHK, vedoucí oddělení psychologie.

Podrobnější informace k uchazečům najdete na www.ff.upol.cz/veda.

–ffup–

Lékařská fakulta

Ve čtvrtek 4. 5. 2006 se na zasedání Vědecké rady LF UP uskuteční v prostorách Uměleckého centra UP (Freskový sál, 1. poschodí, Univerzitní 3) následující **habilitační řízení:**

– 13.00 hod.: **RNDr. E. Anzenbacherová, CSc.**, odborná asistentka Ústavu lékařské chemie a biochemie LF UP, v oboru **Lékařská chemie a biochemie**. Habilitační práce: *Cytochromy P450 a metabolismus xenobiotik*; habilitační přednáška s tezemi práce *Cytochromy P450 – nejdůležitější enzymy metabolismu léčiv*; přednáška na odborném fóru: *Interakce přírodních látek přítomných v potravě s léčivými na úrovni metabolismu* proběhla v rámci přednáškového odpoledne České společnosti chemické v Olomouci dne 15. 2. 2006.

S habilitační prací je možno se seznámit na referátu vědy a výzkumu Děkanátu LF UP.

–ffup–

Z VĚDECKÝCH PRACOVÍŠŤ UP

Úvaha o ekologii a o životním prostředí

Zaměření vědeckého pracoviště Katedry ekologie a životního prostředí PřF UP

Je ekologie exaktní věda nebo deskriptivní nauka? Je to monotematická nebo složitě průnikový obor? Nabízí úzký vertikální ponor přesvědčivě teoreticky podložený nebo má horizontální rozměr s pozorováním, se srovnávací kategorizací dat a s očekávanou empirickou prognostikou přírodních jevů?

Ve svých postulátech závodí soudobá ekologie s časem, protože ji předbíhá stále rychleji uplatňovaná rezortní lidská aktivita zhoršující životní prostředí, nedomyšlená a v nejlepším případě podložená vratkou zkušeností. Jak tedy rozumět dnešní ekologii 150 let po Haecckelově první definici: „Ekologie je věda o vztahu organismů a prostředí“? Pod výrazem **ekologie** se dnes v češtině skrývá hluboká devalvace pojmu, ale vraťme se k původnímu přírodovědeckému významu: V podstatě lze chápat ekologii jako nauku o fungování přírody. Od mikroorganismů po krajinu s extrapolací pro celou biosféru. **Životní prostředí** pak tvoří rámec vnějších faktorů, značně proměnlivých a převážně spjatých s lidskými aktivitami.

V moudré monografii *Biodiversity and Ecosystem Function* (1993, eds. E. D. Schulze et H. A. Mooney) je uvedeno schéma hierarchie objektů v přírodě a preciznost jejich poznávání, ale také jejich relevance, tj. důležitost pro problémy současnosti. Z něj vyplývá, že čím složitější je studovaný objekt, tím více se vzdaluje od jasně definovatelné hypotézy, od možnosti experimentálního ověření a tak se složitější objekty přesunují od kauzální vědy do polohy srovnávací deskriptivní nauky.

Faktem je, že přírodní objekty jsou ve své hierarchické řadě od molekul, buněk, až do úrovně organismů a populací pro výzkum analyticky schůdné. Od společenstev přes ekosystémy až ke krajině jsou však příliš komplexní a vzdorují experimentálnímu zkoumání, takže jejich studium zůstává zatím stále ještě na fenomenologické úrovni, ze které se teprve ojedinele rodí patřičné teorie, i když společenská poptávka po jejich výsledcích stále roste – jak nás přesvědčily nebyvalé povodně i rozsáhlé lesní kalamity.

Je pochopitelné, že v dnešním soupeření o granty a o individuální scientometrické pořadí se ekologové raději uchylují k populační ekologii, kde je množina organismů, řídicích faktorů i jejich vztahů definována a vyčíslitelná s žádanou statistickou přesností. Jak však řešit aktuální otázky změn v krajině, způsobené faktory přírodními, ekonomickými, demografickými, technickými, jak zastavit a napravit degradaci krajiny kořistnickým využíváním, jak zjišťovat globální i lokální noxy a jak krajinu regenerovat? Zde bývá často

východiskem jen empirické řešení, které vzdoruje obecným scientometrickým kritériím a má spíš charakter expertní studie, než mezinárodní vědecké publikace. Absolventi studijního oboru Ochrana a tvorba životního prostředí však budou ve své budoucí praxi tlačením především do řešení podobných problémů.

Jiným tématem, které přinesla EU pro přírodní vědy, se stal pojem „diverzita“ biotopů, organismů v krajině, na které mnohé univerzity navazují. Má tato požadovaná kategorie atributy kauzální vědy nebo popisné a srovnávací nauky? Cílený sběr vstupních informací je totiž žhavou aktualitou, ale při dnešním stavu poznání jen prekursorem hypotéz obecně platných a mezinárodně publikovatelných.

Ekologie krajiny se jako obor vynořila přibližně až v polovině 20. století a stojí dnes před explozivním rozvojem horizontálním i vertikálním. Pokud ji dnes přidáme k popisné srovnávací nauce, pak mají její aktéři malou šanci v konkurenci, měřených publikačních scientometrií. Přesto je však její důležitost nepochybná. Jediným východiskem je téma zúžit a z krajině ekologie, jak ji reprezentují vesměs encyklopedicky pojaté světové učebnice, vybrat jednu specifickou odnož a tu prozkoumat do hloubky nejen fenomenologicky, ale až ke kauzálním kořenům. Tímto směrem bude nutno obor Ekologie krajiny vést.

Jako žhavé téma se v této souvislosti na naší univerzitě vynořila Štěrbova teorie **říční krajiny**. Jde o originálně pojatý, dobře definovaný ekosystém, který kromě struktur a funkcí známých subsystémů (biotických i abiotických) zahrnuje i dimenze historické, kulturní, demografické, sociologické, právní a stává se tak modelem pro komplexní – nejen přírodovědné – uchopení typického krajinného celku, vytvořeného a formovaného řekou. Na mnohé výzvy a dotazy zejména z vodohospodářských a ochranných kruhů uspořádala Katedra ekologie a životního prostředí v r. 2003 první konferenci o říční krajině, navštívenou 75 zájemci s 34 referáty, ohlas byl živý, takže v r. 2004 na druhé konferenci bylo již 90 účastníků s 45 referáty a v dalším roce 2005 již 125 účastníků s 51 referáty a postery. Referáty byly redakčně zpracovány a vydány bezprostředně v podobě sborníků. Ohlas ve vědecké i aplikační komunitě byl překvapující a potvrdil správnost nalezené trajektorie, která naší univerzitě dává nepřehlédnutelný specifický obor ekologie krajiny, jedinečný nejen pro domácí vědu i praxi, ale i pro Evropu a pro světovou ekologii.

Prof. M. Rychnovská, CSc.,

Katedra ekologie a životního prostředí PřF UP

OHLÉDNUTÍ

Antická mytologie v Galerii Prima

V Galerii Prima skončila nedávno výstava, kterou připravil Mgr. P. Exler z Katedry výtvarné výchovy PdF UP ve spolupráci s kolegy z výtvarného oboru Domu dětí a mládeže v Olomouci (DDM). Návštěvníci mohli shlédnout výstavu dětských výtvarných prací realizovaných v roce 1999 v Kroměříži a v ateliérech DDM.

Vystavené práce pocházejí z realizace výtvarného projektu, jehož cílem bylo přiblížit dětem a studentům mýty a legendy z antické mytologie, které byly vždy inspirací pro tvůrce a vykladače a jsou stále přítomny v naší kultuře, literatuře i výtvarném umění.

Kolektiv výtvarných pedagogů a dětí DDM realizuje podobné projekty, zaměřené na poznávání starých kultur a slohových období, již od roku 1991, a od té doby účastníci společně „prožili“ řadu míst naší vlasti: Mikulov, Dolní Kounice, Dolní Věstonice, Lednice, Šternberk, Kuks aj.

Iniciátorem, tvůrcem a dobrou duší všech těchto projektů je mimořádná osobnost výtvarné pedagogické praxe Mgr. P. Exler, dlouholetý pracovník DDM Olomouc, který nyní jako odborný asistent formuje budoucí pedagogy na Katedře výtvarné výchovy PdF UP v Olomouci. Styčným bodem všech jeho výtvarných projektů bývá spojení výtvarných činností

(malba, kresba, fotografie, objektová tvorba, keramika, textilní tvorba) s dramatickými etudami.

Na výstavě bylo možno shlédnout některé výše jmenované výtvarné postupy, zejména pak výtvarné parafráze slavného Tizianova obrazu „Apollon trestá Marsya“ z arcibiskupské obrazárny v Kroměříži. Další inspirací k tvůrčím výtvarným činnostem byla návštěva Manského sálu zámku s nástropními malbami.

Z ostatních aktivit projektu možno zmínit ještě práci se dřevem a jiným rostlinným materiálem v exteriérech kroměřížských zahrad. Vznikaly tak ložky pro Poseidona, křídla a sošky pro Prométhea, malí kentauři, loutky k Orfeovi a Euridyce, roucha bohů aj.

Oživením projektu byly také pohybové či dramatické příběhy, hry a etudy o vilách a satyrech. Těmto postavám děti vymyslely jména a domyslely jejich příběhy a osudy.

Na výstavě bylo možno shlédnout fotodokumentaci a scénář výtvarných aktivit, které následně probíhaly během výstavy v Dětské galerii v DDM Olomouc.

V Galerii Prima mohli návštěvníci shlédnout příklad kvalitního a vpravdě inspirativního projektu.

Mgr. P. Šobáňová,

Katedra výtvarné výchovy PdF UP

Světové fórum o vodě po čtvrté

Ve dnech 16.–22. 3. 2006 se konalo v hlavním městě Mexika čtvrté „Světové fórum o vodě“. Účastnilo se jej patnáct tisíc lidí, kteří jednali v 15–20 paralelních odborných sekcích o dílčích tématech týkajících se vody a hospodaření s ní. Každý den proběhlo takových dvouhodinových sezení téměř padesát. Během pěti jednacích dní tedy proběhlo přes 200 odborných setkání, poslední dva dny byly věnovány hlavně ministerské konferenci (českou delegaci vedl ministr životního prostředí L. Ambrozek).

Nebyl jsem přítomen této akci jako člen české delegace, ale jako účastník 10 členného expertního panelu Evropské komise, který od července do prosince 2005 zhodnotil přes šedesát projektů týkajících se integrovaného hospodaření s vodními zdroji v letech 1994–2005 a navrhnul strategické směry pro další výzkum na léta 2007–2013 (v rámci tzv. 7. rámcového programu).

Odjížděl jsem na konferenci se smíšenými pocity, mají-li takové mega akce smysl a upřímně řečeno, tyto pocity i po konferenci přetrvávají (jenom na účastnickém poplatku delegátů se vybralo sedm milionů dolarů). Ale takové pozvání se neodmítá, už jenom proto, že veškeré náklady členům našeho panelu hradila Evropská komise a účast na tak velké konferenci je zajímavá zkušenost.

Mexiko je země na rozhraní rozvojového a rozvinutého světa (má poměrně vysoký hrubý domácí produkt, především díky těžbě ropy) a to bylo vidět i na organizaci fóra. Na jednu stranu nezvládnutá akreditace účastníků: mně trvala čtyři hodiny, ale méně šťastným až šest hodin. Na druhou stranu velmi solidní zvládnutí mnoha paralelních jednání, včetně simultánního tlumočení, podkladových materiálů apod. A především vynikajícím způsobem zvládnuté stravování. Může to znít mezi „velkými“ odbornými tématy jako banalita, ale zkuste během devadesátiminutové polední přestávky nakrmit přes deset tisíc přítomných lidí. Poprvé v životě jsem viděl jídelní sál, spíše však velkou halu, se stoly, o které se staralo přibližně tisíc číšníků. Obsluha byla rychlá a jídlo skvělé (vždy výběr ze tří druhů – maso, ryba, nebo vegetariánské jídlo).

Ale zpět ke konferenci. Při patnácti současně probíhajících jednáních můžete samozřejmě osobně sledovat jen velmi omezený počet akcí. Přitom jako naschvál se pro mne velmi zajímavá témata často překrývala. Jenže největší hodnota takové mega akce není v získání úplně nových poznatků, od toho jsou spíše odborné časopisy. Největší přínos je, myslím, v tom, že aspoň trochu získáte přehled, co se kde ve světě v oblasti vody a hospodaření s ní děje. K tomu také sloužil doprovodný veletrh, kde se prezentovaly se svými aktivitami nejruznější vládní i nevládní, národní i mezinárodní organizace a odděleně pak ve velkém firmě nabízející všechny možné výrobky a technologie související s vodou.

Dalším velkým pozitivem je, že máte příležitost potkat se s mnoha zajímavými lidmi. I když je to samozřejmě tak trochu sázka do loterie, jak mezi 15 tisíci delegáty najít ty, kteří jsou pro vás nejvíce zajímaví. Nejspolehlivější je to samozřejmě podle sekcí a nejlepší je, pokud můžete něco prezentovat. Tak se aspoň trochu zviditelíte (na jednom sezení bývá obvykle 100–200 posluchačů, kterým se snaží něco sdělit postupně dva až tři přednášející a tři až pět panelistů) a dáte druhým o své práci a zájmech vědět. Odvrácenou stranou takového přístupu je velmi rozdílná úroveň jednotlivých sezení i příspěvků. Občas jsem měl pocit, že někteří přednášející neměli ani tak moc co sdělit, ale o to nezbytnější měli potřebu „být při tom“. Organizátoři se snažili toto riziko eliminovat a na přípravě a organizaci každého sezení se muselo (několik měsíců dopředu) domluvit více organizací, z nichž aspoň některé musely být známé a respektované, které pak garantovaly kvalitu těch nových.

Tematicky zmíním jako ukázkou jedinou věc, která je dost nová, ale vzbudila zaslouženou pozornost. Je to obchodování s tzv. „virtuální vodou“. Abyste vyprodukovali, řekněme, kilogram pšenice, je třeba tisíc a více litrů vody během celého vegetačního cyklu rostliny. Nejde jen o vodu získanou zavlažováním, kalkulována je vzdušná a hlavně půdní vlhkost, kterou rostliny k růstu potřebují. Pokud tedy Evropa nebo Spojené státy či Kanada vyvezou do Egypta tunu obilí, vyváží tím vlastně dalších tisíc tun „virtuální vody“. Virtuální proto, že konzument v Egyptě vodu nevidí, ale bez ní by neměl ani to obilí. Takto se tedy může celkem efektivně vyvážet voda z oblastí, kde je jí relativně dostatek, do oblastí s vodním deficitem. Hodně to bude zajímat třeba Čínu, jejíž 1,3 miliardy obyvatel má k dispozici jen čtvrtinu vody na osobu ve srovnání s celosvětovým průměrem.

Přináší to však mnohá rizika. Čína má dnes silně převažující vývoz nad dovozem a tuto nadměrně aktivní bilanci by mohla začít vyvažovat tím, že prostě skoupí na světových trzích zásoby obilnin. Co však další oblasti, třeba Blízký východ a subsaharská Afrika, závislá často na potravinové pomoci a neschopná nakupovat za mezinárodní ceny? Co dopravu a environmentální náklady (tzv. externality) takového obchodu, kdy se z jednoho kontinentu na druhý budou vozit milióny tun potraviny? Je to více otázek, než odpovědí. Ale regionálně je vody velký nedostatek, potenciálně hrozí vojenské konflikty o vodu a obchod s „virtuální vodou“ je novým a lákavým konceptem.

Takže, pokud chcete vědět, jak to s virtuální vodou dopadlo, nenechte si ujít páte „Světové fórum o vodě“. Bude už za tři roky.

Doc. P. Nováček, Mezinárodní rozvojová studia PFF, Centrum interdisciplinárních studií UP

Lídr občanských demokratů...

by mělo být školně doplněno možností studijního spojení, podobného dnes fungujícímu stavebnímu spojení. V této souvislosti hovořil Ing. M. Topolánek také o možnosti odkladu platby, již by umožnil státem garantovaný úvěr. Obecně známý předpoklad růstu vysokoškolsky vzdělané společnosti, jakožto příslibu snížení nezaměstnanosti, doplnil o spoustu procentuálních vycislení, která ukazují Československou republiku jako jednu z nejméně vzdělaných zemí v společenství OECD.

Posluchači olomoucké univerzity však nezůstali jen u otázek souvisejících se vzděláním a školním. Dožadovali se především „receptů“, jak chce ODS předvolebních proklamací reálně dosáhnout.

Vyjma vzdělanostní politiky se v průběhu velmi živé diskuse hovořilo také o rovné dani (proporční) či daňových prázdničích středních a malých živnostníků a to ve smyslu podpory pracovních míst. Taktéž se diskutovalo o možnostech vývoje současného zdravotnictví a změnách, které by občanská demokrata chtěla prosadit v důchodovém systému. Za největší

problémy ČR byly ústy předsedy Ing. M. Topolánka v průběhu více než hodinové debaty zmiňovány nejen vysoká nezaměstnanost a státní veřejný dluh, ale i byrokratické české státní a veřejné správy.

Ing. M. Topolánek, absolvent strojní fakulty Vysokého učení technického v Brně, nebyl do roku 1989 politicky jakkoli organizován. Působil jako projektant v OKD Ostrava, později např. v Energoprojektu Praha (závod Ostrava). Po roce 1989 se stal členem Občanského fóra, později od roku 1994 členem ODS. Předsedou Občanské demokratické strany byl zvolen v listopadu 2002, v letech 2002–2004 byl mj. místopředsedou Senátu ČR.

Přednášku s debatou zorganizovala Katedra politiky a evropských studií FF UP v rámci cyklu „Politické strany a volby 2006“. Po předchozích diskusích s předsedou ČSSD a předsedou vlády ČR J. Paroubkem, předsedou Strany zelených M. Bursíkem, je avizováno setkání s lídrem KDU-ČSL M. Kalouskem.

M. Hronová, foto -tj-

Vyhlášení výběrového řízení Fondu rozvoje CESNET, z. s. p. o.

Rada Fondu rozvoje CESNET vyhláší výběrové řízení pro rok 2006 na rozvojové projekty zaměřené na „Oblast I. – Podpora výzkumné a vývojové činnosti sdružení v souladu se schválenou koncepcí sdružení“ v těchto tematických okruzích:

- Využití služeb sítě CESNET2 a moderních informačních technologií ve výukovém a vzdělávacím procesu, při tvůrčí a vědeckovýzkumné činnosti a při řízení veřejných vysokých škol a AV České republiky.
- Pokročilé aplikace využívající vysokorychlostní počítačové síť, rozvoj nových síťových protokolů.
- Interakce univerzitních sítí s veřejnými sítěmi.
- Podpora konvergence hlasových a datových služeb.
- Dobudování bezdrátových sítí ve vazbě na projekt Eduroam.

Úplné znění vyhlášení a další informace o Fondu rozvoje CESNET získáte na adrese: <http://www.cesnet.cz/fond-rozvoje/>. Projekty je možné podávat do 22. 5. 2006.

Případné konzultace poskytnete CVT UP; žádáme řešitele, aby o podávaných projektech informovali prorektora doc. Chrásku nebo ředitele CVT.

Děkan Přírodovědecké fakulty UP vypisuje
třiletý prezenční a kombinovaný doktorský
studijní program

pro absolventy vysokých škol stejného nebo příbuzného oboru

v oborech: *Algebra a geometrie, Didaktika matematiky, matematická analýza, Přibližné numerické metody, Aplikovaná matematika, Obecná fyzika a matematická fyzika, Fyzika kondenzovaných látek, Aplikovaná fyzika, Optika a optoelektronika, Biofyzika, Didaktika fyziky, Analytická chemie, Anorganická chemie, Fyzikální chemie, Organická chemie, Biochemie, Botanika, Ekologie, Zoologie.*

Příhlášky se mohou podávat do 31. 5. 2006 na níže uvedenou adresu. K přihlášce je nutné přiložit životopis a ověřený opis diplomu. Dále je možné přiložit seznam publikovaných prací a jiné doklady o vědecké činnosti a případný doklad o státní jazykové zkoušce.

Přijímací pohovory se budou konat v týdnu od 19. do 23. 6. 2006. Součástí přijímacího pohovoru je prověření znalosti světového jazyka u uchazečů, kteří nemají odpovídající jazykovou zkoušku.

Adresa pro přihlášky: Přírodovědecká fakulta UP, odd. vědy, pí Horáková, tř. Svobody 26, 771 46 Olomouc, tel. 595 634 011, fax: 585 225 737, e-mail: horak@prfnw.upol.cz. Zde budou k dispozici také rámcová témata disertačních prací, která jsou od 20. 4. zveřejněna na internetových stránkách UP (www.upol.cz).

Akademik sport centrum UP připravuje
Letní tábory pro děti ve věku 6–11 let

v následujících termínech:

- 1.–10. 7. 2006: *Broučci nejen z pohádky;*
 - 10.–20. 7. 2006: *Malý princ a jeho kouzelný svět;*
 - 20.–30. 7. 2006: *Dobrodružství Asterixe a Obelixe.*
- Program k jednotlivým turnusům najdete na <http://ascup.upol.cz>.

Místo: rekreační středisko Jestřábí – Rusava (Hostýnské vrchy).

Cena: 3 400 Kč (DPH, doprava, ubytování v budově, stravování 5× denně, pitný režim, příprava a realizace programu, instruktoři, zdravotník, materiál, ceny).

Přihlášky: Akademik sport centrum UP, U Sportovní haly 2, Olomouc, tel. + zázn.: 585 636 452, 6451, mobil 775/91 20 40, e-mail: hana.vyroubalova@upol.cz.

Postavení akademických senátů v legislativním procesu

Ad Jaké konkrétní změny přinesl zákon č. 552/2005 Sb., kterým se mění zákon o vysokých školách? (Žurnál UP č. 20/15, str. 5)

Novela vysokoškolského zákona (tedy zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, dále jen zákona), která byla provedena zákonem č. 552/2005 Sb., změnila postavení akademických senátů (dále jen AS) v legislativním procesu. Pro AS celé vysoké školy (dále jen VŠ) se v § 9 odst. 1 písm. b) zákona stanoví, že „na návrh rektora nebo na základě postoupení předpisu akademickým senátem fakulty schvaluje vnitřní předpisy vysoké školy a jejich součástí“. Dále § 9 odst. 1 písm. j) zákona stanoví, že „na návrh rektora zruší vnitřní předpis, rozhodnutí nebo jiný úkon orgánu součástí veřejné vysoké školy anebo pozastaví jeho účinnost, pokud je tento vnitřní předpis, rozhodnutí nebo úkon v rozporu se zvláštními předpisy nebo vnitřními předpisy veřejné vysoké školy“. Pro AS fakulty v § 27 odst. 1 písm. b) zákon obdobně stanoví, že „na návrh děkana schvaluje návrh vnitřních předpisů fakulty a postupuje je ke schválení akademickému senátu vysoké školy“.

Tato ustanovení mohou vést k různým výkladům. Jeden z nich podalo nedávno v Žurnálu UP č. 20 na str. 5 právní oddělení Rektorátu UP: *Zásadní změnu představuje upravení kompetencí AS, z nichž byl vyjmut mechanismus pozměňovacích návrhů – senát tedy již nemůže měnit předložené návrhy rektora (resp. děkana), v jeho kompetenci je pouze přijetí nebo odmítnutí; má však možnost rektorovi dané změny doporučit. Tato změna kompetencí se týká i akademických senátů fakult.*

Coby členové legislativní komise AS UP cítíme jako svou povinnost předložit akademické obci alternativní výklad těchto ustanovení a odůvodnit jej.

Legislativní iniciativa a legislativní pravomoc

V legislativním procesu jsou vždy důležité tři kroky: předložení legislativního návrhu (legislativní iniciativa), přijetí legislativního návrhu neboli normy (legislativní pravomoc) a vyhlášení přijaté normy (promulgace).

Zatímco legislativní pravomoc je v demokratickém systému vždy vyhrazena nějakému grémiu, legislativní iniciativa bývá vymezena různě. Je však obvyklejší, že autorita mající legislativní pravomoc má také legislativní iniciativu. Tak tomu bylo na VŠ v ČR až do novely vysokoškolského zákona provedené zák. č. 552/2005 Sb., která odebrala akademickým senátům legislativní iniciativu. (Je diskutabilní, nakolik je tato změna vhodná a nakolik vede k lepší akademické legislativě, to však není obsahem tohoto příspěvku.) **Obsah legislativní pravomoci, speciálně otázka pozměňovacích návrhů**

V právu je nutné zachovat přiměřenost (proporcionalitu) mezi pravomocemi a odpovědností: kdo nese odpovědnost, musí mít tomu odpovídající pravomoc. Nezachování této přiměřenosti nutně vede k pokřivení vztahů právem upravených.

Při analýze vztahů mezi ústředními orgány vysoké školy, které jsou upraveny ve vysokoškolském zákoně, je jedním z možných přístupů analogické srovnání se systémy úpravy vztahů mezi ústředními orgány jiného samostatně se spravujícího celku, pod kterým na prvním místě můžeme rozumět stát. Ve všech demokratických systémech je naprosto samozřejmé, že grémium, mající zákonodárnou pravomoc (a tedy i odpovědnost), má zároveň pravomoc zasahovat do znění navržených předloh norem cestou pozměňovacích návrhů; tím realizuje svou odpovědnost za přijaté normy. Tak je tomu např. i v právním řádu, resp. ústavním pořádku ČR. Přestože Ústava České republiky (dále jen „Ústava“), tedy ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nikde výslovně Poslanecké sněmovně nepřiznává právo vnášet do návrhů zákonů pozměňovací návrhy, nikoho ani v nejmenším nenapadne jí toto právo upírat a Poslanecká sněmovna jej také hojně (někdy snad až příliš) využívá. Naopak – kde měl ústavodárce v úmyslu omezit možnost předkládat pozměňovací návrhy, výslovně tak učinil, jak je zřejmé např. v čl. 47 odst. 4 Ústavy ve vztahu k zákonům vráceným Poslanecké sněmovně Senátem („Pozměňovací návrhy nejsou při projednávání schválené nebo vrácené návrhu zákona v Poslanecké sněmovně přípustné.“) či v čl. 50 Ústavy ve vztahu k zákonům vráceným prezidentem republiky.

Nelze zapírat, že pozměňovací návrhy nemusí vždy vést k vyšší kvalitě přijímané normy a že mohou být v určité fázi legislativního procesu již více k jeho škodě než prospěchu. Pravomoc zasahovat do znění navržených předloh cestou pozměňovacích návrhů je, jak již bylo výše zmíněno, pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR za určitých okolností omezena.

V každém případě je však pro takovou situaci v Ústavě, příp. v jednacím řádu, výslovně (explicitně) řečeno, že zákonodárce se pozměňovacími návrhy v předpisu vůbec nezabýval, tzn. že akademickým senátům nedal výslovně ani možnost pozměňovacích návrhů přijímat, ani jim toto výslovně nezakázal. Co naopak zákonodárce novelou výslovně změnil, je právo předkládat návrhy vnitřních předpisů. Je tedy třeba se domnívat, že kdyby zákonodárce chtěl omezit i právo senátů AS vznášet pozměňovací návrhy, bezpochyby by tak byl výslovně učinil. Protože se tak ale nestalo, je spíše namístě výklad, že právo předkládat pozměňovací návrhy dotčeno nebylo a nadále senátorům zůstalo.

Kromě toho se lze opřít i o řadu dalších argumentů týkajících se právního výkladu příslušných ustanovení vysokoškolského zákona. Jedním z nich např. může být, že vrcholným orgánem univerzity (resp. fakulty) není rektor (resp. děkan), nýbrž akademický senát (viz ustanovení § 7 odst. 1 zákona, které vyjmenovává orgány veřejné vysoké školy, mezi nimiž na prvním místě jmenuje AS a teprve poté rektora, obdobně je to uvedeno v § 25 odst. 1 – nejdříve uvádí AS fakulty a teprve poté děkana; svědčí o tom i systematika a celková koncepce vysokoškolského zákona, zejména pak vztah odpovědnosti rektora či děkana vůči akademickému senátu daný tím, že akademický senát se usnává o návrhu na jmenování rektora či děkana, popřípadě navrhuje jeho odvolání z funkce). Kromě toho zákon definuje postavení AS jako samosprávného zastupitelského orgánu spíše normotvorného a kontrolního charakteru, zatímco rektora (resp. děkana) chápe spíše jako orgán výkonný (viz ustanovení § 10 odst. 1 zákona, které stanoví, že „V čele veřejné vysoké školy je rektor; jedná a rozhoduje ve věcech školy, pokud zákon nestanoví jinak.“; obdobně je to stanoveno v § 28 odst. 1 pro děkana: „V čele fakulty je děkan; jedná a rozhoduje ve věcech fakulty, pokud tento zákon nestanoví jinak.“). Z těchto ustanovení lze tedy dovodit, že právě AS je tím orgánem, který

nese odpovědnost za kvalitu schvalovaných vnitřních předpisů univerzity (resp. fakulty), a měl by tedy mít možnost jejich kvalitu zajistit i třeba prostřednictvím pozměňovacích návrhů.

Aplikace zásad legislativní odpovědnosti na akademické senáty

Shrneme-li výše uvedené informace, jako primární vidíme konstatování, že normotvorná moc a normotvorná odpovědnost připadá akademickým senátům, nikoli navrhovatelům norem.

Bylo by proto narušením principu přiměřenosti (proporcionality), pokud by AS neměl pravomoc navrhnout a přijímat pozměňovací návrhy, ale pouze možnost předložit jako celek přijmout nebo odmítnout. Pokud by tomu tak opravdu bylo, vedlo by to k dvěma praktickým důsledkům: buď by se z akademických senátů museli stát kvácí panáci (a to i v případech zřetelné chyby nebo zřetelného nedostatku předlohy), anebo by se musel legislativní proces v případě jakéhokoliv pozměňovacího návrhu opakovat, a tím i neúměrně protahovat: bylo by pak nutné, aby rektor (resp. děkan) pozměňovací návrh či nedostatky vytknuté senátory zapracoval do návrhu předpisu a tuto upravenou podobu poté znovu předložil AS ke schválení; nejhroší variantou by bylo, že by se normotvorný proces v případě rozporu mezi rektorem (resp. děkanem) a AS zablokoval úplně. Jediným řešením by pak bylo eventuelní odvolání rektora (resp. děkana), což se nám však jako řešení neshod v legislativním procesu zdá přehnané.

Navíc konstatujeme, že novela provedená zákonem č. 552/2005 Sb. výslovně odmítá akademickým senátům pouze legislativní iniciativu. Již toto omezení vnímáme jako zásah do akademické samosprávy, nicméně zákon v této otázce hovoří jasně a to respektujeme. Nikde ale zákon nestanoví, že členům AS odmítá pravomoc předkládat pozměňovací návrhy, a proto bráníme celou akademickou obec a AS celé univerzity i jejich fakult jako jejich zastupitelské orgány před omezením jejich práva spravovat své věci svobodně, k němuž však výklad předložený právním oddělením Rektorátu jednoznačně směřuje.

Omezení práva vznášet pozměňovací návrhy by vedlo k nepřijatelnému omezení práva na akademickou samosprávu, neboť AS by se stal orgánem, jehož faktický význam by pak naprosto neodpovídal jeho vrcholné pozici mezi samosprávnými orgány univerzity (resp. fakulty) a charakteru AS jako zastupitelského orgánu s normotvornou pravomocí. Neumíme si představit, jakým jiným způsobem by se pak členové akademické obce mohli efektivně podílet na akademické samosprávě, která je jejich právem.

JUDr. M. Tomoszek, předseda Legislativní komise AS UP, vyučující na PF UP, lic. D. Němec, dr., člen Legislativní komise AS UP, vyučující na CMTF a PF UP

UNIVERZITNÍ PRACOVNÍŠTĚ INFORMUJÍ**Pozvánka Britského centra Knihovny UP****FCE SKILLS / Writing – 13. 5.**

Poslední ze série seminářů pro učitele připravující studenty na zkoušky FCE, které vede lektor Britské rady S. Riley. (Britské centrum KUP, Křížkovského 14, místnost č. 204, 9–13 hod. Vstup volný. Rezervace: 585 631 874 nebo bc@upol.cz.)

MESSAGES – 25. 5.

Seminář pro učitele angličtiny na středních školách připravila a povede paní O. Madylová. Účastníci semináře se dozvědí, jak efektivně používat učební Messages a doprovodné materiály (tapes, resource pack, portfolios) vydané nakladatelstvím Cambridge University Press. Seminář pořádáme ve spolupráci s CUP, od 14 do 16 hod. Vstup volný. Rezervace: 585 631 874 nebo bc@upol.cz.

CAMBRIDGESKÉ ZKOUŠKY

Rádné registrace na červnový termín zkoušek skončily 15. 3. 2006. Do 31. 5. je možné se přihlásit

s příplatkem 1 800 Kč. Na stránkách www.british-council.cz si můžete stáhnout formulář přihlášky a další informace.

ENGLISH NATIVE SPEAKER WANTED

Faculty of Science, Palacky University in Olomouc is seeking an English native speaker to join the Faculty Department of Foreign Languages from September 2006 on. The ideal candidate will be a good teacher of English, hardworking team player with excellent interpersonal skills and a degree. The duties will cover teaching English to intermediate – advanced students and proof-reading. If you are interested, please send your CV, a proof of your education and an application letter to: Dekanat PrF UP, tr. Svobody 26, 771 47 Olomouc. Deadline for applications is 31st May 2006.

Knihovna UP – Britské centrum, Křížkovského 14, 771 11 Olomouc, tel./fax: 585 631 874, bc@upol.cz, www.bc.upol.cz.

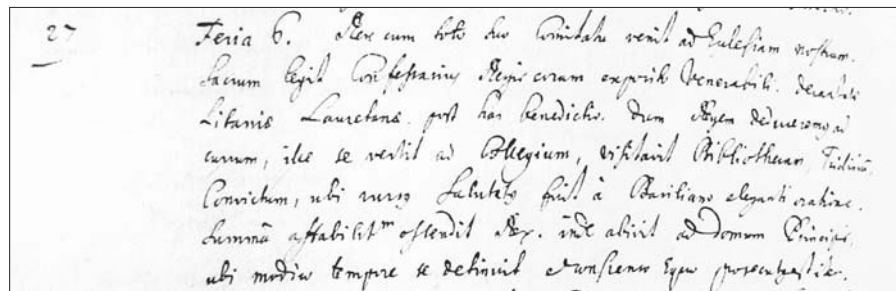
Rektoři olomoucké univerzity v letech 1573–1860

29. a 32. de BOYE Emmanuel, S.J., Phil. Dr., Theol. Dr. (* 12. 10. 1639 Praha – † 24. 12. 1700 Nisa), rektor od 21. 3. 1681 do 8. 10. 1684 a od 19. 12. 1690 do 12. 4. 1694

(II) Rozmíšky mezi olomouckými univerzitními studenty a vojáky zdejší posádky či městskou stráží se v následujícím roce 1683 ukázaly jako zcela malicherné, neboť se rozhorel další válečný konflikt habsburské říše s říší Osmanskou. Tureckou expanzí do střední Evropy tehdy podnítil odpor v Uhrách vůči císaři Leopoldovi I.; turecký velký vezír Merzifonlu Kara Mustafa paša (1634/1635–1683) se v první polovině roku 1683 spojil s uherskými rebelanty

dorazily k Olomouci 14. července 1683 a rozložily se táborem na olomouckém předměstí Ostrovech (v prostoru nynější ulice Komenského). Polský „campi dux“ (vůdce tábora) navštívil nazířiti jezuitskou kolej, v jejíž knihovně ho uvítal vzletným proslavem P. Ferdinand Rudolf Waldthausen (1641–1707), budoucí rektor olomoucké koleje a univerzity TJ (od 3. srpna 1695 do 28. května 1697). Další části polské armády v počtu asi 7000 mužů vedených korunním hejt-

točí figurky kolem dokola jako pimprlata. Město je větší než Opava, ale lidé ne tak slušní; všecko je předražené, a ani prodávat nechťeli. Pouze otcové jezuiti mi prokazovali velkou čest a nazývali mě – jak v oracích, tak na cedulích přibitých před oltářem – salvátorem. Dneska jsem byl u nich i v paláci biskupa, kterého tu není. Jedno i druhé by mohlo stát uprostřed Říma. Lidé nám tady blahofeří a spinají za nás ruce k Bohu.“

▲ Záznam v rektorském diariu P. Emmanuela de Boye ze dne 27. srpna 1683 o návštěvě polského krále Jana III. Sobieského u olomouckých jezuitů: „27 FERIA 6. Rex cum toto suo comitatu venit ad Ecclesiam nostram. Sacrum legit Confessarius Regis coram expositi Venerabili. decantate Litaniae Lauretanae. post hac benedictio. Dum Regem deduceremq ad currum, ille se vertit ad Collegium, visitavit Bibliothecam, Tricliniū, Convictum, ubi rursus Salutataq fuit à Basiliano eleganti oratione. Summā astabilius oscendit Rex. Inde abiit ad domum Principis, ubi modio tempore se detinuit et consensio equo prosequit est iter. (27. Svátek 6. [sobota.] Král se svým celým dvorem přišel do našeho kostela [= jezuitského kostela Panny Marie]. Mši četl králův zpovědník před velebným představením zpívané loretánské litanie, po této [následovalo] požehnání. Když jsme krále doprovodili k povozu, onen [tzn. král] se obrátil koleji, navštívil knihovnu, jídelnu [a] konvikl, kde byl zase pozdraven basilánem [= příslušníkem řeckokatolické řehole sv. Basilia Velikého; někteří basiláni z východních území Polského království studovali jakožto papežští alumnii teologii na olomoucké jezuitské univerzitě]. Celkově projevoval král pevnost. Odtud král odešel do rezidence knížete [biskupa Karla II. z Lichtensteina-Castelcornu], kde se po krátký čas zdržel, a vsednuv na koně pokračoval v cestě.“ Moravský zemský archiv v Brně, fond E 28 Jezuité Olomouc, sign. II 2, fol. 202v.

vedenými Imrichem Thökölym (1656–1705) a blížil se mohutnou armádou k Vídni. Výstrahy před možným vpádem Turků či jejich spojenců na Moravu dorazily do Olomouce v prvních červencových dnech. Na základě usnesení válečné porady zemských stavů, kléru a olomoucké městské rady v sobotu 10. a v pondělí 12. července 1683, již se zúčastnili též jezuitský páter rektor a páterův regent a subregent konviktu, vybídl rektor starší jezuitské studenty, aby se zapojili do eventuální obrany města. Ti posléze utvořili akademickou milici („militia academica“) o 288 mužích, jimž byl jako „capitaneus“ (kapitán, hejtman) postaven do čela Matyáš František baron Lubotitz (psán též Lubetich) z Capelletu; studentská kompanie byla vyzbrojena v městské zbrojnici a ubytována ve městě. Slavnostní přísaha akademické milice na rektorském žezlo se konala 23. července 1683 před vojenským velitelem města a akademickým senátem. Po nezbytném výcviku obdržela akademická milice válečnou korouhev a dne 16. srpna 1683 se konalo za špitálem sv. Ondřeje (tzn. v místech nynější olomoucké čtvrti Letná) „Randewoy“, tzn. vojenská přehlídka, po níž se studentským milicionářům dostalo pohoštění včetně piva a vína. Naproti tomu si olomoucký magistrát stěžoval biskupské konzistoři, že někteří duchovní, obávající se Turků, z města zbaběle utekli; rektor de Boye oponoval této insinuaci soupisem členů jezuitské koleje, kteří nehledíce na válečné nebezpečí v Olomouci obětavě setrvali. Ze soupisu vyplývá, že se tehdy v koleji zdržovaly celkem 63 osoby, z toho 17 jezuitských páterů, devět scholastiků (studujících příslušníků Tovaryšstva Ježíšova), 17 koadjutorů (laických členů řádu) a 20 famulů (služebníků).

Mezitím se utvořila protiturecká koalice států římskoněmecké říše a Polského království; na pomoc ohrožené Vídni vytáh v čele polské armády sám polský král Jan III. Sobieski (1629–1696). První polské oddíly, asi 3 000 najatých jízdních vojáků pod velením dvorského korunního maršálka Hieronyma Augustyna knížete Lubomirského (asi 1645–1706)

manem Mikolajem Hieronimem Sieniawským (1645–1683) pochodovaly k Vídni kolem olomouckých hradeb 21. srpna 1683.

Polského krále Jana III. Sobieského, jeho nejstaršího syna, šestnáctiletého Jakuba Ludvíka Sobieského (1667–1737), a početný králův doprovod slavnostně přivítali Olomoučané dne 26. srpna 1683 kolem sedmé hodiny večerní. Jak se dozvídáme z diaria rektora jezuitské koleje a univerzity P. Emmanuela de Boye a z rektorovy výroční zprávy za rok 1685, byl součástí uvítacího ceremoniálu hold Tovaryšstva Ježíšova polskému králi před budovou jezuitské koleje, jakož i vytrubování a tři čestné salvy akademické milice, nastoupené u jezuitského kostela Panny Marie. Panovníka pozdravil rektor de Boye latinsky projevem, za krále odpověděl jeho „procancellarius“, poté směl rektor i jeho řádoví spolubratři políbit králi ruku. Jan III. Sobieski přenocoval v Dietrichštejnském paláci (Horní nám. č. 9), jeho zpovědník a notář byl pohoštěni u tabule v jezuitské koleji. Příštího dne zrána vyslechl polský král mši v jezuitském kostele, celebrouvanou královým zpovědníkem, prohlédl si jezuitskou kolej, konvikl a (v nepřítomnosti biskupa Karla II. z Lichtensteina-Castelcornu) biskupský palác, v kostele Panny Marie na Předhradí (stával do roku 1839 v místech nynější Knihovny města Olomouce) se poklonil ostatkům Jana Sarkandra a prošel se městem. V odpoledních hodinách pokračoval Jan III. Sobieski v cestě přes Prostějov k Vídni; v Prostějově si našel čas, aby své vroucně milované choti Maryšence (Marii Kazimíře d'Arquien, 1641–1716) dopisem mj. sdělil: „Nazířti jsme ještě asi tři míle projížděti horami, a když jsme z nich vyjeli, po míli rovné a krásné cesty jsme přijeli do Olomouce (to jest včera), hrubě unaveni pro ustavičné oraci a spektakly, takže se na všední den musím oblékat na svatbu a přijíždět s kavalkádou jako zenich. K mému velkému utrpení musel jsem přenocovat ve městě. Ubytovali mě v takovém domě, kde byl pouze mážhaus a sň, jedno větší než druhé, a to kvůli tomu jejich nešťastnému orloji, abych na něj viděl, když se před odbíjením

Stížnost polského krále na olomouckou drahotu a neochotu místních obchodníků brát za prodávané zboží málo hodnotnou polskou minci je v jistém kontrastu s výčtem viktálií věnovaných magistrátem mimo povinný kontingent jako zvláštní pozornost do královské kuchyně: „Jeden vůl, čtyři telata, 12 kusů krocanů, 24 kapounů, 12 skopců, kopa kaprů, kopa štik, osm sudů piva, čtyři vědra vína a centnýř [56 kg] čerstvého másla a sádra.“ Přínos olomoucké jezuitské koleje v tom ohledu mohl být jen symbolický, jak ukazuje záznam v rektorově diariu ke dni 28. srpna 1683, kdy k Olomouci dorazil hlavní voj polské armády v čele s velkým korunním hejtmanem Stanislavem knížetem Jablonowským (1634–1702). Byl to sbor o 33 600 mužích, posílený 28 děly, jejichž obsluhu komandoval generál dělostřelectva Marcin Kałski (1636–1700), bagáž měli Poláci naložena na 6 000 vozech. Rektor de Boye se odebral do polského ležení s chlebem a vínem pro vojáky; setkal se s uvedeným polským vrchním velitelem, jenž ještě téhož dne zavítal do jezuitské koleje a následujícího dne svou návštěvu v koleji zopakoval, prohlédl si i konvikl a svůj příznivý dojem vyjádřil přáním, aby i jeho synové mohli v Olomouci studovat. Večer polská armáda od Olomouce odšla. Polské oddíly procházely Moravou k Vídni obležené tureckou armádou ještě na počátku září 1683; dne 4. září vyhlásili polští vojáci v Olomouci poplach na základě zprávy, že vůdce uherských kuruců a spojenec Turků Imrich Thököly napadl město Lipník nad Bečvou. Ozbrojení olomoučtí měšťané a studenti spolu s tuctem střelců z vojenské posádky nato zaujali postavení před Hradskou branou na předměstí Ostrovech. Škody na majetku působili ovšem též spojenci, proto 6. září rektor de Boye nařídil, aby ve dvorech na statcích olomoucké jezuitské koleje a konviktu byly ustaveny hlídky „propter insolentias militum Polonorum (kvůli zpuznosti polských vojáků)“.

Rozhodná bitva mezi křesťanstvím a islámem se uskutečnila u Vídne na Kahlenbergu dne 12. září 1683; zprávu o skvělém vítězství protiturecké koalice a hlavním podílu polské armády pod velením Jana III. Sobieského na tomto triumfu přinesl do Olomouce 14. září králův kuryr, cválající – jak píše rektor de Boye – „ad reginam“, tzn. s dopisem pro polskou královnu Maryšenu, v němž jí její královský choť sděloval podrobnosti o překotném ústupu Turků od Vídne i o přeběhnutí kořisti, které na vítěze čekala v opuštěném tureckém ležení. Přepychový polní stan velkého vezíra Kara Mustafy paši si vyžádal císař Leopold I. (1640–1705) pro sebe; po 170 letech, v polovině září roku 1853, mohli tento stan z rudého damašku, vyšívaného zlatem a stříbrem, shlédnout Olomoučané u příležitosti velkých manévřů ve vojenském táboře u Holice – postavil si ho tam generální adjutant císaře Františka Josefa I. (1830–1916) polní podmaršálek Karel Ludvík hrabě von Grünne (1808–1884). Kara Mustafa pašu nechal jeho pán, turecký sultán Mohamed IV. (1642–1692), za hanebnou porážku vyznačů učení proroka Mohameda 25. prosince 1683 uškrtn v Bělehradě hedvábnou sňhrou a poté sťit, načež byla sťatá hlava předložena sultanovi na stříbrném podnose. Kámen, na němž byla mrtvola zardoušeného velkého vezíra Kara Mustafy paši zkrácena o hlavu, náleží k turistickým atrakcím tureckého města Edirne, zatímco Mustafaova lebka se nyní nachází v depozitáři Historického muzea města Vídne a čas od času se nad ni vedou diskuse, zda by

Dokončení na str. 10

Březnová produkce

Cyrlometodějská teologická fakulta

Mareček, P.: *Křesťanské společenství v Matoušově evangeliu*. Jeho hlavní charakteristiky podle Mt 18,1–35. 1. vyd., 292 s.
Zajícová, L. (odpov. red.): *Studia theologica* 23. Teologický časopis. Jaro 2006, roč. VIII, č. 1, 118 s.

Fakulta tělesné kultury

Kurková, P. (ed.): *Pohybové aktivity a sport osob se zdravotním postižením. Adresář kontaktů*. 1. vyd., 122 s.
Filip Neuls (ed.): *Těloolomouc – Tělíčkolomouc 2005*. Sborník příspěvků. 1. vyd., 160 s.

Filozofická fakulta

Fiala, B.: *Podnikatelská etika*. 1. vyd., 202 s.
Komenda, P. (hl. uspoř.): *AUPO. Studia moravica IV. Symposiana*. 1. vyd., 246 s.
Pechal, Z. (výk. red.): *Rossica Olomucensia XLIII*. (Za rok 2004). Ročenka Katedry slavistiky. 1. vyd., 160 s.
Kalousková, P.: *Der Weg zum österreichischen Deutsch*. 1. vyd., 58 s.

Lékařská fakulta

Heřman, M.: *Akutní CT mozku*. Atlas nálezů. 1. vyd., 182 s.
Malinský, V., Lichnovský J.: *Přehled embryologie člověka v obrazech*. 1. vyd., 202 s.
Řehák, J. (uspoř.): *Abstrakty. 7. Vejdovského olomoucký vědecký den*. Sborník. 1. vyd., 56 s.
Horák, P. (uspoř.): *Revmatologie v klinické praxi*. Abstrakty. 1. vyd., 24 s.

Přírodovědecká fakulta

Mlčoch, J., Rössler, T.: *Teorie měření a experimentu*. 1. vyd., 236 s.
Otyepka, M.: *Sruktura atomů a molekul*. 1. vyd., 62 s.
Szczyrba, Z.: *Maloobchod v ČR po roce 1989*. Vývoj a trendy se zaměřením na geografickou organizaci. 1. vyd., 128 s.
Nezvalová, D. (ed.): *Úvodní studie k projektu GAČR 406/05/0188*. 1. vyd., 116 s.
Nezvalová, D. (ed.): *Bibliografie publikací k projektu GAČR 406/05/0188*. 1. vyd., 96 s.
Jukl, M.: *Lineární algebra*. Euklidovské vektorové prostory. Homomorfizmy vektorových prostorů. 1. vyd., 180 s.

Pedagogická fakulta

Petrová, A., Plevová, I.: *Kapitoly z obecné psychologie I*. Dotisk 1. vyd., 116 s.
Nelešovská, A., Spáčilová, H.: *Didaktika primární školy*. 1. vyd., 256 s.

Kusák, P. (ed.): *Psychologické otázky výchovy, vzdělávání a poradenství*. Sborník. 1. vyd., 128 s.
Serafin, Č.: *Role elektrotechnických stavebnic v obecně technickém vzdělávání*. 1. vyd., 106 s.
Valenta, M., Polínek, M. (uspoř.): *VI. mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami a I. dramaterapeutická konference*. Sborník. 1. vyd., 162 s.
Krobotová, M.: *Česká morfologie*. Cvičení. 1. vyd., 116 s.
e-Pedagogium. III/2005. Nezávislý odborný časopis. 1. vyd., 94 s.
Mlčoch, M., Melková, L. (eds.): *Tradiční a netradiční metody a formy práce ve výuce českého jazyka na základní škole*. Sborník. 1. vyd., 190 s.

Právníká fakulta

Malacka, M. (ed.): *Sborník příspěvků z konference k připravované rekonstrukci občanského zákoníku z 30. 11.–1. 12. 2005*. 1. vyd., 132 s.
Černý, M. (hl. red.): *Acta iuridica olomucensis*. Vědecký časopis právníký. Vol. 1, 2005, No. 1, 44 s.

Rektorát UP

Palaščík, R. (výk. red.): *Univerzita Palackého v Olomouci*. 1. vyd., 62 s.

Centrum distančního vzdělávání

Všetulová, M.: *Klíčové role v distančním vzdělávání*. 1. vyd., 78 s.
Šindlerová, I.: *Základy distančního vzdělávání*. 1. vyd., 68 s.

Středisko distančního vzdělávání

Jakešová, P., Dostalík, P.: *Správní právo*. 1. vyd., 72 s.
Petříková, A.: *Úvod do ontogenetické psychologie*. 1. vyd., 84 s.
Jilek, V.: *Lexikologie a stylistika nejen pro žurnalisty*. 1. vyd., 126 s.

Středisko celoživotního vzdělávání

Opletalová, A.: *Základy účetnictví 1*. 1. vyd., 78 s.
Opletalová, A.: *Základy účetnictví 2*. 1. vyd., 64 s.

Vydavatelství UP

Nather, W.: *Die Olmützer Häuserchronik*. II. Teil. 1. vyd., 508 s. + obr. příloha

Ostatní

Škrácelová, I.: *Co dělat při mimořádné události*. Příručka pro obyvatele Olomouckého kraje. 1. vyd., 40 s.

-kop-

Rektoři...

práce jen neměla být pietně pohřbena, popřípadě navržena do Turecka.

Jak se dočítáme v diariu olomouckého jezuitského rektora P. Emmanuela de Boye, dne 16. září 1683 potvrdil vídeňský postilion radostnou zvěst o záchraně křesťanské Evropy před expanzí islámu, což byl důvod k tomu, aby „in prandio nostris datum duplex solemniq (při obědě byla našim [tj. jezuitům] dána slavnostní dvojitá porce)“. Olomoucká akademická milice byla rozpuštěna v pondělí 27. září 1683 – dopoledne toho dne nechal „capitaneus“ baron de

Redakce Žurnálu UP upozorňuje, že vzhledem k blížícím se květnovým dnům volna vyjde příští číslo Žurnálu UP 12. 5. (uzávěrka 5. 5.); poté bude opět pokračovat – do začátku zkouškového období – jako týdeník.
Děkujeme za pochopení.

Dokončení ze str. 9

Lubotičz nastoupit studentskou kompanii na školním nádvoří k děkovacímu aktu, při němž obřadně odezdal představitelům univerzity „vexillum Academicum“ (akademickou korouhev), naleznoušví nato umístění „in cubiculo“ (dosl. v ložnici) pátera provinciála, tj. v příbytku vyhrazeném k ubytování představeného české jezuitské provincie při jeho vizitacích koleje. Zde obdržel velitel rozpuštěné milice „haustum“ (doušek), nejspíše vína, zatímco její řadoví příslušníci na školním nádvoří „panis et vas cerevisiae“ (chléb a vědro piva). Příštího dne, o svátku sv. Václava, zazněl v olomoucké katedrále, zasvěcené téměř patronovi, na oslavu vysvobození Vídně z tureckého obležení „hymnq ambrosiang“, tzn. hymnus počínající slovy „Te Deum laudamus (Tebe, Bože, chválíme)“, za jehož autora bývá pokládán církevní Otec sv. Ambrož (asi 340–397).

Prof. J. Fiala, CSc.

(Pokračování příště)

29. DUBNA

Cembalový recitál Katedry muzikologie FF UP. Učinkuje K. Chroboková a kvarteto zobcových fléten „Flauto Nuovo“. UC UP, kaple Božího Těla, 18 hod.

2. KVĚTNA

Doc. V. Snášel, CSc. (FEI VŠB-TU Ostrava): **Struktura uspořádaných množin: teorie a aplikace.** Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. PiF UP (Tomkova 40), posluchárna č. 301, 13 hod.

2.–4. KVĚTNA

Týden španělské kultury. Katedra romanistiky FF UP.

2.–5. KVĚTNA

Open Konvík 2006. Umělecké centrum UP.

4. KVĚTNA

RNDr. R. Ettrich, Ph.D. (Ústav fyzikální biologie JČU, Nové Hradce): **Predikce sekundární a terciální struktury proteinu** (habilitační přednáška). PiF UP (tř. Svoobody 26), učebna F8, 13.30 hod.

4.–6. KVĚTNA

6. neurosonologické dny. Konference Neurologické kliniky LF UP a FNO. UC UP.

4. KVĚTNA–6. ČERVNA

33. sjezd českých patologů a symposium molekulární patologie. Pořádá Ústav patologie a Laboratoř molekulární patologie LF UP.

9. KVĚTNA

Doc. V. Snášel, CSc. (FEI VŠB-TU Ostrava): **Struktura uspořádaných množin: teorie a aplikace.** Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. PiF UP (Tomkova 40), posluchárna č. 301, 13 hod.

Mgr. J. Tomeček (PiF UP): Impulsive boundary value problem for ODE. **Mgr. V. Poláček (PiF UP): Boundary value probléme with θ -Laplacian.** Seminář z diferenciálních rovnic. PiF UP (Tomkova č. 40), posluchárna č. 202, 13.30 hod.

Klavírní recitál Marka Keprta (FF UP). UC UP, kaple Božího Těla, 19 hod.

Hliněný kabaret. UC UP, Divadelní sál, 19 hod.

10. KVĚTNA

Sezona Františka Šeče (a Zory Rozsypalové). Setkání s nevšedním románem; ukázký čte F. Řehák. UC UP, Bílá nora – divadlo suterén, 17 hod.

Člověk bestie (režie J. Renoir, Francie, 1938). Film. UC UP, Filmový sál, 20 hod.

11. KVĚTNA

RNDr. P. Pospíšil, Ph.D. (PiF UP): **Production of reactive oxygen species in photosynthetic membranes.** **Mgr. I. Šnyrychová (PiF UP): Hydrogen peroxide chemistry in photosynthesis.** Odborný seminář oddělení biofyziky. PiF UP (tř. Svoobody 26), učebna F8, 13.30 hod.

Fuera de Quicio. Divadelní hra A. de Santose v rámci Týdne španělské kultury. UC UP, Divadelní sál, 18 hod.

Closely Observed Trains/Ostře sledované vlaky. (J. Menzel, ČR, 1966). UC UP, Filmový sál, 20 hod.

11.–12. KVĚTNA

Efektý pohybového zatížení v eduk. prostředí TV a sportu. Mezinárodní seminář. Pastviny.

12. KVĚTNA

Na Skále u Hněvotína. V rámci cyklu botanických vycházek. Odjezd autobusem od Tržnice v 8.30 hod. -red-